

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 16 APRIL 1930

No. 746

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangende de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijgeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

BERICHT.

Met het oog op de a.s. feestdagen zal het volgend nummer op Donderdag 24 April verschijnen.

15 APRIL 1930.

In den toestand van de geldmarkt kwam weinig verandering. De voor de maandswisseling gebruikte gelden begonnen terug te vloeien; daarentegen trad de voor April gebruikelijke grootere geldvraag in en kon men ook reeds een toenemende vraag bespeuren voor de aanstaande feestdagen. De prolongatierente bleef dan ook vrijwel stationnair op 3 pCt. en ook callgeld kon slechts weinig terugloopen van de hoogere noteering tijdens de maandswisseling. Aanvankelijk moest meestal 3 pCt. betaald worden en eerst aan het einde der week kon men voor $2\frac{1}{2}$ à $2\frac{1}{4}$ pCt. slagen. Particulier disconto was zelfs eerder hooger. Geopend op $2\frac{3}{16}$ pCt., werd in het midden der week weder $2\frac{3}{8}$ pCt. betaald en later kon slechts af en toe voor $2\frac{1}{4}$ pCt. geplaatst worden, maar werd als regel $2\frac{5}{16}$ pCt. betaald.

* * *

De Minister van Financiën heeft een inschrijving opengesteld op schatkistpapier op 23 April a.s. Aanbieden worden 3 en 6 maands promessen en 4 pCt. biljetten tot een totaal bedrag van f 40 miljoen.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een teruggang van f 300.000.— te zien. De beleeningen blijken met f 5,1 miljoen te zijn verminderd. Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met f 1,1 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. De zilvervoorraad verminderde met f 1,3 mil-

lioën. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans stegen resp. met f 5 miljoen en f 3,1 miljoen.

De biljettencirculatie verminderde met f 4,7 miljoen. De rekening-courant-saldi blijken met f 4 miljoen te zijn opgelopen. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 1,4 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt 55.

* * *

Over de wisselmarkt hing deze week een ongeanimeerde stemming; zaken kwamen moeilijk tot stand. Op den laatsten dag ontwikkelde zich om nog niet bekende reden over de geheele linie een koersbeweging ten gunste van den Gulden. Het Pond, dat aanvankelijk rond de $12.11\frac{1}{8}$ schommelde, liep terug op $12.09\frac{1}{8}$; de Dollar noteerde 2.4897—2.4903—2.4882. De Dollarkoers in Londen kwam met kleine schommelingen van 4.8650 op 4.8640. Marken daalden van 59.43 tot $59.37\frac{1}{2}$ (tegen £ 20.38 $\frac{1}{4}$). Fransche Francs $9.74\frac{1}{2}$ na $9.75\frac{1}{4}$ (tegen £ 124.18). De overige koersen waren alle lager in verband met de flauwe stemming voor de hoofddeviezen. Peseta's met kleine schommelingen tamelijk stationnair: 31.10—31.20—30.90—31.05. Yen iets lager $1.23\frac{1}{8}$. Argentijnsche Pesos zetten aanvankelijk de aangevangen stijging voort en kwamen op $100\frac{1}{2}$. Toen bekend werd, dat de leeningstransactie slechts voor 6 maanden aangegaan was, vond een snelle reactie plaats en liep de koers weder op $97\frac{1}{4}$ terug. Canada lager $2.48\frac{1}{4}$.

* * *

Op de termijnmarkt was — ook in verband met de daling der wisselkoersen — veel vraag naar termijn. Het disagio voor 1 en 3 maands Ponden heeft plaats gemaakt voor een agio; voor beide termijnen werd $\frac{1}{4}$ tot $\frac{1}{2}$ cent boven den kassaprijs genoteerd. Eenmaands Dollars noteerden rond pari, terwijl drie maands 7 tot 5 c. déport deden. Voor Marken waren de noteeringen $3\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ en 14—13 onder den constanten koers.

LONDEN, 14 APRIL 1930.

De geldmarkt was de vorige week ruim van mid-delen voorzien, zoodat „overnight” geld tot koersen van 2 pCt. en lager geplaatst moest worden.

Disconto verloor verleden week zijn vaste stemming. Wel trok de koers even aan, toen op Donderdag het bankdisconto onveranderd bleef, maar daarna werd de stemming toch zwakker. De noteering is heden 27/16 — 15/32 pCt. voor prima bankaccepten.

De goudpositie van de Bank wordt nu langzamerhand sterk nu de 160 miljoen Pond lijn weder overschreden is en nog verdere belangrijke posten uit Australië moeten aankomen. Van de open markt vloeit echter nog geen goud naar de Bank.

De belangstelling centraliseert zich heden op de begrotingsspeech, die vanmiddag in het parlement zal worden uitgesproken. Sommige bestaande belastingen zullen verhoogd of nieuwe gecreëerd moeten worden, daar de Minister van Financiën een deficit van ongeveer 40 miljoen heeft aan te vullen.

GANDHI'S ECONOMISCHE DOELSTELLINGEN.

Charkha en khaddar.

In het programma van Gandhi, door middel waarvan de Mahatma zijn land van de vreemde overheersing denkt te bevrijden, neemt de terugkeer naar het inheemsche spinnewiel (de charkha) en de khaddar, de katoenen stof, die vervaardigd wordt van garen, dat met de hand is gesponnen, een zeer groote plaats in. Gandhi voert een ijverige agitatie, om zijn landgenooten er toe te brengen, in plaats van de vreemde, in fabrieken vervaardigde kledingstoffen, hetzij zelf met behulp van het handspinnewiel en den handweefstoel kledingstoffen te produceeren of de producten te koop van de inheemsche industrie, die op deze wijze nieuw leven moet worden ingeblazen. De boycot van Britsche goederen, waartoe de Britsch-Indische importeurs dezer dagen besloten, steunt dit streven. Gandhi stichtte ook een bijzondere organisatie, de „All India Spinners' Association”, die uit „vrijwillige spinners” bestaat, die in verschillende klassen zijn verdeeld. Alle klassen zijn verplicht, khaddar-kleeren te dragen en door hun voorbeeld propaganda te maken voor de inheemsche industrie. De leden van klasse A moeten per maand 1000 yards garen spinnen, de leden van klasse B 2000 yards per jaar. Er bestaat bovendien nog een jeugdklasse van personen boven den achttienjarigen leeftijd, die eveneens khaddar dragen en 1000 yards zelf gesponnen garen per maand moeten leveren.

In de landen met Westersche beschaving heeft dit streven van Gandhi, ook bij degenen, die niet onwillend staan tegenover de vrijheidsbeweging van Britsch-Indië, meestal stellige afwijzing ontmoet. Ieder is zoozeer overtuigd van de superioriteit van de machinale productie ten opzichte van het handwerk, dat het volmaakt onbegrijpelijk schijnt, hoe het denkbeeld kan opkomen, de huisindustrie met de fabriek te laten concurreeren. De strijd tusschen handspinnewiel en textielfabriek, die met technisch volmaakte machines en geweldig kapitaal werkt, schijnt bij voorbaat tot mislukking veroordeeld, in economisch opzicht reactionnair, een uitvloeisel van slecht te pas gebrachte romantiek in den economischen en politieken strijd en dit strijdmiddel tegen de vreemde heerschappij wordt derhalve in het Westen bijna eensgezind bij voorbaat ondeugdelijk verklaard en verworpen.

* * *

In verband met dit afwijzend standpunt ten opzichte van de khaddarbeweging, dat in de Europeesche en de Amerikaansche pers vrij geregeld tot uiting komt, is het niet overbodig, de aandacht te vestigen op een in Britsch-Indië verschenen boek, waarin de economische taak en de mogelijkheden van de khaddarbeweging zeer grondig worden behandeld (Richard B. Gregg: *Economics of Khaddar*, Madras 1928). De schrijver van dit werk is een textielvakman; hij heeft de textielindustrie niet alleen in Indië, maar ook gedurende zeven jaren in Amerika bestudeerd. Uit het boek blijkt, dat de khaddarbeweging in het geheel niet ten doel heeft, de huisindustrie de plaats van de machinale industrie te laten innemen en dat het derhalve onjuist is, wanneer men haar ondoelmatigheid wil bewijzen met het argument, dat de machinale industrie groter concurrentievermogen heeft dan handarbeid. Voor Gandhi en zijn aanhangers gaat het om geheel iets anders, namelijk om de verheffing van den economischen stand van de enorme boerenmassa's in Britsch-Indië, die voornamelijk zoo laag is, doordat de boeren veel te weinig land bezitten en derhalve gedurende een groot deel van het jaar tot nietsdoen zijn genoodzaakt. Gelijk Gandhi zelf in een opstel zegt, moet de charkha „geen enkelen mensch, die in staat is, een andere loonende bezigheid te vinden, er toe brengen, deze bezigheid

INHOUD.

	Blz.
GANDHI'S ECONOMISCHE DOELSTELLINGEN door <i>H. Buys</i>	348
Het Versailler rivierenrecht door <i>Mr. J. Zaaijer</i>	350
Een gevaarlijke reparatiefabel door <i>Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart</i>	351
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Britsche begrooting voor 1930 door <i>W. T. Hart</i>	352
AANTEKENINGEN:	
Provinciale en gemeenteleeningen	353
De economische toestand in Duitschland	356
Indexcijfers van scheepsvrachten	357
INGEZONDEN STUKKEN:	
Internationale loonsvergelijking door <i>J. W. Nixen</i>	358
MAANDOLJFERS:	
Emissies in Maart 1930	358
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	359
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	359
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen	359
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN:	
Geldkoersen.	360—368
Wisselkoersen.	360—368
Bankstaten.	360—368
Goederenhandel.	360—368
Verkeerswezen.	360—368

op te geven”. Handspinnen beoogt niet het vraagstuk op te lossen, hoe men rijk wordt. De beweging maakt er alleen aanspraak op, de eenige onmiddellijke en praktische oplossing te zijn van het probleem aller problemen in Britsch-Indië, namelijk dat betreffende de gedwongen rust van de groote meerderheid der bevolking gedurende bijna zes maanden per jaar, welke meerderheid geen werk in den landbouw vindt en de chronische ondervoeding van de massa, die daar het gevolg van is.

* * *

Dit is wellicht de plaats, er op te wijzen, dat Gandhi zijn doel wel eens uit het oog schijnt te verliezen, of zich althans laat verlokken tot demagogische middelen ter bereiking van zijn doel, getuige zijn opzienwekkende verklaring in een vergadering van vrouwen te Gujerat, dat de voorraad inlandsche katoen is uitgeput en dat men naakt zou moeten gaan rondloopen als men den aanvoer van buitenlandsche katoen wilde stuiten. Hij ried den vrouwen daarom katoen te spinnen en kleeren te weven (volgens een Reuter-bericht in de „Nieuwe Rotterdamsche Courant” van 11 April 1930, Avondblad D). Uit het bericht blijkt niet, of het „daarom” in den laatsten zin een uiting van den Mahatma is geweest, dan wel een dichterlijke vrijheid van den Reuter-correspondent. Aan de veronderstelling, dat dit laatste het geval is, kan men zich moeilijk onttrekken, in de eerste plaats omdat Gandhi een te schrander man is, om geheel zijn economische politiek met een dergelijke door demagogische drijfveeren ingegeven opmerking als het ware omver te werpen en in de tweede plaats wijl Engeland en het officieuze Reuter-bureau voortdurend ostentatief manifesteeren, in deze zaak partij te zijn. Men kan echter, de politieke oogmerken buiten beschouwing latend, zeggen, dat de opwekking aan de vrouwen om katoen te spinnen en kleeren te weven in overeenstemming is met Gandhi's economisch programma. Indien hij daar het politieke doel aan heeft vastgekoppeld, kan dit stellig afbreuk hebben gedaan aan de meening van Reuter's correspondent over de zuiverheid van zijn doelstellingen, maar het economisch beginsel van de khaddarbeweging schijnt er geenszins door aangetast.

In het algemeen hebben de Engelsche bladen eerst getracht de beweging van Gandhi belachelijk te maken. Toen bleek, dat de regeering Gandhi niet zou arresteeren, schreven de Londensche couranten echter, dat dit een verstandige politiek was, omdat men den Mahatma daardoor verhinderde, martelaar te worden en aldus zijn beweging zou fnuiken. Vooral de laatste dagen is de Engelsche berichtgeving niet gebracht op een peil, dat de beteekenis der gebeurtenissen in Britsch-Indië waardig is. Onophoudelijk tracht zij met het vermelden van niet te controleeren geruchten en dergelijke middelen de beweging te plaat-

sen in een licht, dat volgens het inzicht van haar eigen correspondenten onjuist moet zijn. Men behoeft maar te lezen, hetgeen de „Times”, die zich ook thans nog een spottenden toon jegens Gandhi veroorlooft, alsof men te maken had met een waanzinnige, jegens wien men alleen om zijn gemis aan intelligentie eenige toegevendheid moet betrachten, over het succes van zijn campagne schrijft: „Het heeft geen zin,” telegrafeerde hij op 9 April jl., aan zijn blad, „het veront-rustende feit te verzwijgen, dat Gandhi bij de boeren voortdurend meer steun en aanhang vindt. Waarheen Gandhi ook gaat, zal hij onvermijdelijk onheil aan-richten, want zijn onheilspellend talent, de menschen door de kracht van zijn persoonlijkheid te betooveren, kan niemand, die dit niet zelf heeft gezien, in zijn werkelijke beteekenis kennen. Voor duizenden boeren is Gandhi meer dan een leider. Hij is een legende en wanneer deze legende plotseling werkelijkheid wordt en voor de lage stroothutten der boerendorpen uit een auto stapt, kan men zich de uitwerking op eenvoudige gemoederen voorstellen.” Het is niet onbegrijpelijk, indien deze correspondent de arrestatie van Gandhi eischt en verklaart, dat de Engelschen in Indië de terughoudende politiek van de regeering niet begrijpen. Maar voor wie objectief oordeelt, kan de taak van de Britsche staatsmanskunst niet zijn, het onvermijdelijke te verhinderen.

* * *

In Bengalen bezitten 72 pCt. van alle boeren gemiddeld $2\frac{1}{4}$ Acre (een Acre is ongeveer 0.4 H.A.) grond. De bewerking van dit stukje land neemt maar een betrekkelijk gering gedeelte van het jaar in beslag. Afgezien van den tijd, waarin de boer het land bewerkt, oogst enz. heeft hij weinig of in het geheel niets te doen. Zelfs voor Pendjab, waar het boerenbezit grooter is dan in Bengalen — gemiddeld 9.18 Acre —, neemt de bewerking van den grond gewoonlijk niet meer dan 150 dagen per jaar van den boer in beslag. Daar de boer zoo weinig land heeft, dat het hem en zijn gezin niet goed kan voeden en daar hij ook voor het overige geen bezigheid vindt, is het levenspeil van de Britsch-Indische massa zeer laag. De berekeningen van dit levenspeil zijn niet geheel met elkaar in overeenstemming, de meeste vaklieden zijn evenwel van oordeel, dat het inkomen per hoofd der bevolking niet grooter is dan 50 roepijen per jaar. Lord Curzon berekende in het jaar 1901, toen hij onderkoning van Indië was, dat dit inkomen zelfs maar 30 roepijen bedroeg. Neemt men een inkomen van 50 roepijen als grondslag aan, dan toont een vergelijking b.v. met de Vereenigde Staten, waar in 1926 het gemiddeld inkomen per hoofd der bevolking 770 dollar bedroeg, dat het inkomen in Britsch-Indië 1925 maal geringer is dan in de Noord-Amerikaan-sche republiek. Nu bedraagt het aantal zelfstandige personen, die den landbouw beoefenen, in Britsch-Indië volgens de telling van 1921 (zonder Birma) ongeveer 107 miljoen. Zoowel Engelsche als Indische deskun-digen berekenen, dat de boeren in geheel Britsch-Indië ten minste drie maanden per jaar niets te doen hebben, sommigen achten den tijd, gedurende welken de boeren tot nietsdoen veroordeeld zijn, nog langer — vier, zelfs zes maanden. Wanneer 107 miljoen menschen genoodzaakt zijn, drie maanden per jaar niets te doen, dan komt dat op hetzelfde neer, alsof er 26 miljoen het geheele jaar werkloos zijn. Men heeft derhalve in Britsch-Indië te kampen met een enorme permanente werkloosheid. En daar deze mil-lioenen menschen nu eenmaal aanwezig zijn, is het er om begonnen, hun werk te geven, dat zij kunnen doen, waarbij het er in het geheel niet op aankomt, of hetzelfde werk door machines goedkooper zou kun-nen worden verricht. Het gaat er in Britsch-Indië dus niet om, rationeel te werken, arbeid te sparen, tijd te winnen, maar integendeel: arbeid te vinden voor degenen, die anders tot nietsdoen zijn gedoemd.

De huisindustrie is in Britsch-Indië nog niet ver-

nietigd. Volgens de telling van 1921 werden in geheel Britsch-Indië — afgezien van de centrale vereenigde provincies en Berar — 1,938.178 charkhas geconsta-teerd. In de provincie Madras houden de armste klassen der bevolking nog steeds vast aan het geloof, dat de met de hand gemaakte stoffen duurzamer zijn dan de machinaal vervaardigde. In dit resident-schap is derhalve een groot aantal handweefstoelen in gebruik. In hetzelfde residentschap dragen de vrouwen van de gegoede klassen veelal dure stoffen, die eveneens op den handweefstoel worden vervaar-digd, omdat zij machinaal minder goed zijn te ma-ken. Katoen kan in bijna iedere provincie van Britsch-Indië geteeld worden, aan grondstoffen kan het den boer derhalve niet ontbreken. De noodige instrumen-ten zijn zeer goedkoop, een nieuw spinnewiel kost $2\frac{1}{2}$ à 5 roepijen, een nieuwe handweefstoel ongeveer 20 roepijen. Spinnewiel en weefstoel kunnen gemak-kelijk door dorpsmeubelmakers vervaardigd worden, daar is geen bijzondere opleiding voor noodig. De noodige routine kan gemakkelijk verkregen worden, bijzondere lokalen zijn daar niet noodzakelijk voor. De behoefte aan kleedingstoffen van een gezin van vijf personen, die een waarde van 30 roepijen be-reikt, kan door een spinster in de familie, die dage-lijks twee uren aan het handspinnewiel werkt, worden vervaardigd. Het spinnen is derhalve een werk, dat gemakkelijk kan worden verricht, overal waar het gaat om bestrijding van de werkloosheid, of zij van permanenten, dan wel van tijdelijken aard is of waar de nood door een natuurramp of sociale oorzaken, staking of uitsluiting werd veroorzaakt. De laatste jaren is ook het procédé van het handweven tech-nisch zeer verbeterd, zoodat het zorgvuldig gespon-nen charkhagaren gelijkwaardig werd bevonden aan garen, dat in de fabrieken van Ahmedabad was ver-vaardigd.

Bij den overvloed van in Britsch-Indië aanwezige menschenkracht, die op geen andere wijze bruikbaar is, is derhalve het spinnewiel het gemakkelijkste mid-del zoowel tot verzorging der boerenfamilies als tot het mogelijk maken van winstgevendende arbeid in den beperkten kring van het dorp. Gandhi vergelijkt de verhouding tusschen deze huisindustrie en de fabriek met die tusschen een huishouding en een openbare onderneming, bij voorbeeld een bakkerij of een res-taurant. Een moderne bakkerij, zegt hij, kan stellig meer brood en gebak per oven en per werkuur pro-duceeren, dan een huisvrouw. Een restaurant kan grootere hoeveelheden maaltijden vervaardigen dan een kookster thuis. Het huiswerk is echter toch, wat de hoeveelheid en den smaak betreft beter aangepast aan de wenschen van den verbruiker. Op deze wijze doen de restaurants of andere ondernemingen, die le-vensmiddelen vervaardigen, de huisvrouw geen concu-rentie aan, speciaal ten plattelande en in het bijzonder in een land gelijk Britsch-Indië. Ook Westersche toe-schouwers kwamen in Britsch-Indië meermalen tot de gevolgtrekking, dat men de khaddarbeweging niet moet beschouwen als een fantastisch deraillement van een onpractischen Indischen droomer en evenmin als een soort strijd tegen de economische methoden van het Westen. Zoo verklaarde bij voorbeeld een van de beste kenners van de Britsch-Indische samenleving, de directeur van landbouwzaken van het president-schap Bombay, Dr. Harold H. Mann einde 1927, dat het Indische volk zelf er veel toe kan bijdragen, om zijn toestand te verbeteren; want geen enkel land kan verwachten, tot welstand te komen, wanneer de meerderheid van zijn bevolking verscheidene maanden per jaar niets doet. Het volk moet gedurende de droge periode werk krijgen, zelfs wanneer het daarmede verdiende inkomen gering zou zijn. Dr. Mann voegde er aan toe, dat Gandhi misschien op andere gebieden verkeerde wegen mag zijn ingeslagen, maar „hij is toch in het geheim der armoede van Britsch-Indië doorgedrongen, toen hij met het voorstel betreffende het spinnewiel voor den dag kwam, zelfs, wanneer

met dit werk niet meer dan enkele centen per dag verdiend zouden worden." Richard Gregg verklaart: „Britsch-Indië kan door het spinnewiel en den handweefstoel het gezonde evenwicht tusschen landbouw en industrie herkrijgen, gelijk het 176 jaren geleden bestond en het kan daarbij de fabriekshel en de andere euvelen der stad vermijden". Het is niet mogelijk, hier in te gaan op de talrijke berekeningen van den schrijver, met behulp waarvan hij tracht te bewijzen, dat men hier niet te maken heeft met een socialen noodmaatregel, maar tevens met een proces, dat in bepaalde omstandigheden ook in economisch opzicht rationeel kan zijn. Dit mag juist zijn of niet, in ieder geval schuilt de waarde van het boek van Gregg hierin, dat het het ware karakter van de khad-darbeweging in het juiste licht plaatst en dat er tevens uit blijkt, dat deze beweging met argumenten gelijk de superioriteit van de machine in den strijd met het handwerk niet zonder meer is af te doen.

H. BUYS.

HET VERSAILLER RIVIERENRECHT.

In een vorig artikel ¹⁾ besprak ik de wonderlijke opvatting, als zouden door het Verdrag van Versailles eenige „moderne rechtsbeginselen" in het internationaal rivierenrecht, en speciaal in het Rijnrégium, zijn binnengeleid. Ter aanvulling van die beschouwingen moge thans worden uiteengezet, op welke wijze de Versailler bepalingen tot stand zijn gekomen.

De beraadslagingen ter vredesconferentie zijn in het geheim gevoerd. En het zou dan ook niet mogelijk zijn, er een overzicht van te geven, ware het niet, dat enkele jaren geleden een groot aantal der geheime stukken is uitgegeven door David Hunter Miller, die aan de vredesconferentie als gedelegeerde der Vereenigde Staten had deelgenomen. Zoo vindt men in zijn werk „My Diary at the Peace Conference of Paris" ook de volledige beraadslagingen van de commissie, die de verkeersbepalingen voor de vredesverdragen ontwierp. Op de publicaties van Miller is het hier volgende artikel gebaseerd.

* * *

Op 3 Februari 1919 hield de Commissie voor het Internationaal Régium van Havens, Waterwegen en Spoorwegen haar eerste vergadering, waar de Fransche en Britsche gedelegeerden hun standpunten uiteenzetten. Volgens de Fransche opvatting diende de commissie algemeene regels op te stellen voor de aanwijzing van havens, rivieren en spoorwegen, waarop een speciaal régime van internationaal karakter behoorde te worden toegepast. De Britsche delegatie meende, dat men drie punten in het oog moest houden:

1. Er zijn bepaalde algemeene beginselen, zooals vrijheid van doorvoer.
2. Er zijn voor elken vorm van binnenlandsch vervoer bepaalde algemeene regels.
3. Er resten een aantal belangrijke zaken voor bepaalde verkeerswegen, die zelfstandig onderzocht moeten worden.

En, zoo oordeelden de Engelschen, in deze volgorde moest de stof worden afgewerkt.

De Fransche delegatie nam gaarne dit Britsche voorstel aan, dat, zoo dacht zij, slechts in den vorm van haar eigen opvatting verschilde. Zij vergiste zich hierin evenwel zeer, hetgeen op de volgende vergadering bleek, waar een Britsch ontwerp voor een algemeene regeling van de vrijheid van doorvoer ter tafel kwam. Een Fransch memorandum, waarvan de strekking in de vergadering nog eens door de Fransche delegatie (gesteund door de Belgische) werd onderstreept, merkte naar aanleiding van dat ontwerp het volgende op: ²⁾

„The French delegation considers that it is not

¹⁾ E.-S. B. No. 742, 19 Maart 1930.

²⁾ Miller geeft van de door hem gepubliceerde documenten als regel den Engelschen tekst.

the function nor is it within the competence of this Commission to lay down general principles by which the various modes of transit and transport are to be regulated in the future League of Nations. As the Commission only represents Allied and Associated Governments it must leave to the Peace Congress, or even to the first session of the League of Nations the duty of framing the charter of the League. Being simply a board of enquiry set up by the Peace Conference its sole object must be to investigate, sanction and coordinate all claims on questions both of principle and of fact put forward by Allied and Associated Governments concerning the International Régime of Ports Waterways and Railways."

Men ziet hoe volkomen de Engelsche en Fransche opvattingen uiteen liepen. Terwijl de Engelschen wenschten te komen tot de opstelling van een algemeen verkeersrecht, waren de Franschen er slechts op bedacht, een „internationaal régime" vast te stellen, welk régime bij het vredesverdrag zou worden opgelegd aan de overwonnenen voor een aantal aan hen toebehoorende havens, rivieren en spoorwegen.

Ondanks deze bezwaren werd voorloopig het Engelsche ontwerp gevolgd. Maar de Franschen gaven daarom hun denkbeeld nog niet prijs. Zij gevoelden in beginsel wel voor de algemeene regeling, „but it must be understood that after adopting this draft... the Commission should proceed to the examination of the clauses which the victorious powers wish to impose on the enemy states...", aldus de Fransche gedelegeerde op 3 Maart in de 1e subcommissie. En op 1 Maart was van Fransche zijde in de 2e subcommissie voorgesteld, „that the Commission on the international régime of ports, waterways and railways should take as the first item on its agenda, immediately after the discussion of the drafts relating to freedom of transit and the international régime of rivers ¹⁾ the study of those conditions of the treaty of peace which the Allied and Associated Powers have authorised their representatives to impose on the enemy."

Met het opstellen van algemeene conventies vlotte het nu niet bijzonder. De tijd drong, het vredesverdrag moest worden vastgesteld en op 8 Maart werd besloten, de algemeene conventies voorloopig maar te laten rusten en zich allereerst bezig te houden met de teksten voor het vredesverdrag.

Na een maand lang zich naar de Britsche denkbeelden gericht te hebben, belandde de commissie dus noodgedrongen in het Fransche schuitje. En de ontwerpen, inhoudende de voorwaarden die naar Frankrijk's meening in zake den Rijn en de overige Deutsche rivieren moesten worden opgelegd, waren gereed. Zij beoogden vooral de instelling van een „internationaal régime", van een bijzonderen vorm van administratie.

Voor den Rijn was een afzonderlijk ontwerp overgelegd, dat het eerst in behandeling kwam. En over dit ontwerp is nog tamelijk lang gestreden, want terwijl aan Frankrijk speciaal de Rijn oudergewoonte zeer ter harte ging, had de Fransche ontwerp-regeling zóó klaarblijkelijk ten doel, het gezag over die rivier aan Frankrijk over te dragen, dat men van andere zijde zich daartegen hardnekkig heeft verzet.

Toen het ontwerp op 10 Maart in bespreking kwam hield het in, dat Frankrijk in de in te stellen internationale beheerscommissie evenveel stemmen zou moeten hebben als Duitschland, terwijl de Geallieerden tezamen over de meerderheid zouden beschikken. De zetel zou te Straatsburg zijn, de voorzitter een Franschman. Maar drie dagen later verhoogde Frankrijk zijn eischen en vroeg voor zich evenveel stemmen als Duitschland, Nederland, Zwitserland en België samen! ²⁾

¹⁾ Dit was ook een algemeen Engelsch ontwerp, voor de vrijheid van binnenscheepvaart.

²⁾ Men had dit Fransche voorstel blijkbaar al zien aankomen, want op 12 Maart besloten de Amerikanen, om de Engelschen in hun verzet ertegen te steunen.

De Engelschen weigerden echter dit toe te staan, zij wilden niet verder gaan dan datgene, wat in het ontwerp van 10 Maart gestaan had. Toen de commissie het op dit punt niet eens kon worden,¹⁾ werd de zaak naar den Oppersten Raad verwezen, die ten gunste van het Engelsche denkbeeld heeft beslist. De Geallieerden zouden de meerderheid hebben en Frankrijk, nevens een gelijk stemmen aantal als Duitschland, een bijzondere positie door het voorzitterschap en door vestiging van de commissie te Straatsburg.²⁾

Was voor de Franschen de regeling van het beheer over de rivier de hoofdzaak, de Engelschen wenschten bovenal, het bleek reeds eerder, een regeling van de verkeersvrijheid. De bepalingen van het vredesverdrag, die den Rijn vrij verklaren voor schepen van alle landen en die waarborgen geven dat de Akte van Mannheim overeenkomstig de nog te maken algemeene conventie zou worden herzien, terwijl bij strijd deze conventie boven de Rijnvaartakte rechtskracht zou hebben, zijn dan ook aan Britschen invloed te danken. Ook hier bleek het eenvoudiger om riemen te snijden van het Deutsche leer dan om een algemeen bruikbare regeling te geven: terwijl het, tijdelijk verlaten, ontwerp eener algemeene conventie, waarover men tevergeefs getracht had het eens te worden, vrijheid van scheepvaart op voet van wederkeerigheid voorschreef, werd bij het vredesverdrag aan Duitschland eenzijdig de verplichting opgelegd, om den Rijn voor alle schepen open te stellen.

Voor de andere Deutsche rivieren kwam de regeling op een soortgelijke wijze tot stand: een internationale administratie naar Fransch ontwerp, aangevuld met Britsche bedingen omtrent de vrijheid van scheepvaart. Over deze rivieren is echter niet zooveel meeningsverschil geweest als over den Rijn: het onmiddellijke Fransche belang erbij was niet zoo groot.

* * *

De makers van de bepalingen voor de Deutsche rivieren, in het vredesverdrag opgenomen, hebben daarmee, het blijkt ten duidelijkste, nooit iets anders beoogd dan om zich als overwinnaars op exorbitante wijze ten koste van de overwonnenen te bevoordeelen. Een rechtsgedachte is aan deze bepalingen ten eenen male vreemd.

Toen echter de Deutsche delegatie klaagde, dat deze voorwaarden beteekenden, dat aan de Geallieerden de beslissende invloed op het geheele inwendige economische leven van Duitschland werd overgedragen, kreeg zij ten antwoord, dat slechts was beoogd een verwezenlijking van de schoone gedachte van verkeersvrijheid, als uitgedrukt in art. 23(e) van het Volkenbondspact en dat de internationale beheerscommissies uitsluitend ten doel hadden, de gelijkheid van behandeling voor alle gebruikers van de rivieren te verzekeren. En nog heden ten dage stoff men op de nieuwe rechtsbeginselen, die het Verdrag van Versailles in het rivierenrecht binnenleidde.

* * *

In dit Nederlandsche weekblad mag niet ontbreken een vermelding van de rol, door Nederland bij het tot stand komen van de nieuwe regeling voor den Rijn gespeeld. Door Nederland, dat partij is bij de Akte van Mannheim en dat na Duitschland de belangrijkste Rijnsoeverstaat is.

Deze rol was als volgt. Op 26 Maart 1919 heeft de Commissie voor het Internationaal Régie van Havens, Waterwegen en Spoorwegen den bijzonderen Nederlandschen gedelegeerde prof. Van Eysinga gehoord. Deze drong aan dat men de bestaande regeling niet ingrijpend zou veranderen, en dat met name geen

¹⁾ De Franschen hebben nog voorgesteld: Frankrijk evenveel stemmen als Duitschland, Nederland en Zwitserland samen.

²⁾ Het plan was aanvankelijk, dat behalve de landen, die ten slotte in de commissie vertegenwoordigd werden, ook de Vereenigde Staten daarin zitting zouden nemen. De Amerikanen bedankten echter voor de eer.

internationale beheerscommissie zou worden ingesteld naar den trant van de, zeer politieke, commissie voor de Donaumonden.¹⁾ De vergadering heeft den Nederlandschen gedelegeerde welwillend aangehoord. Haar ontwerp van artikelen betreffende het Rijnrégieem was reeds op 17 Maart vastgesteld en hetgeen de Nederlandsche gedelegeerde nu achteraf nog zeide, kon haar onverschillig laten.

J. ZAALJER.

EEN GEVAARLIJKE REPARATIEFABEL.

Dat de bekrachtiging van het Youngplan in Frankrijk niet veel moeilijkheden zou opleveren, was te verwachten; en dat in dat land niet iedereen tevreden is met de getroffen regeling, baart almede geen verwondering. Veel te veel nog leeft in Frankrijk het denkbeeld, dat Duitschland wel zeer tegemoetkomend is behandeld in vergelijking tot de behandeling, welke Frankrijk bij den Vrede van Frankfort van 1871 heeft ondergaan; een denkbeeld dat door een deel van de Fransche pers met graagte levendig wordt gehouden en dat aan de ontwikkeling van gezond inzicht in het herstelvraagstuk buitengemeen veel kwaad heeft gedaan. Nog onlangs deed de „Temps” bij de beoordeeling van de Youngregeling een beroep op de brutale en wreede bepalingen, welke in 1871 aan Frankrijk zouden zijn opgelegd.

Wij hopen van harte, dat na het inwerkingtreden van de Youngregeling zij, die deze gevaarlijke fabel nog steeds de wereld insturen en daarmee een deel van het goedgeloofige publiek om den tuin leiden, verder het stilzwijgen zullen bewaren, want het lijkt naar onze meening geen twijfel, of de last, die op Duitschland, na alles, wat het reeds betaald heeft, ingevolge de Youngregeling blijft rusten, is nog altijd belangrijk zwaarder, dan die, welke Frankrijk ingevolge den Vrede van Frankfort te torsen had. Wij willen niet in het minst tekort doen aan het groote élan, waarmee Frankrijk na den oorlog van 1870/71 binnen den voorgeschreven termijn zijn schuld van 5 milliard francs aan Duitschland heeft voldaan, maar men neemt het met de waarheid niet al te nauw, wanneer men deze schuld op één lijn zou willen stellen met die, welke tenslotte voor Duitschland is voortgevloeid uit het Verdrag van Versailles.

Wie zich daarvan wil overtuigen, realiseere zich het volgende. In de eerste plaats was de Fransch-Deutsche oorlog niet meer dan een voorpostengevecht, vergeleken bij den grooten wereldoorlog. Wij denken hierbij niet in de eerste plaats aan de verwoestingen op de slagvelden en ter zee, maar inzonderheid aan de economische uitputting, die van den oorlog voor alle daarbij betrokken partijen en wel inzonderheid voor de verliezers, het gevolg was.

Voorts kwam Frankrijk uit den oorlog van 1870 te voorschijn met een feitelijk ongeschokt crediet. Na korte spanne tijds kon het door uitgifte van leeningen de bedragen vinden, die noodig waren voor de betaling aan Duitschland. Het vraagstuk, hoe de bedragen door Frankrijk zelf moesten worden opgebracht, was hiermede uitgestrekt over een lange tijdsperiode en het thans zoo netelige transfert-probleem kon juist in het Fransche geval zoo goed worden opgelost, doordat op de door Frankrijk uitgegeven leeningen ten deele tot groote bedragen werd ingeschreven door buitenlanders (ook door Duitschers), ten deele door de Franschen zelf, die daartegen weder een deel van het zeer omvangrijke Fransche bezit aan buitenlandsche fondsen liquideerden, waardoor buitenlandsche deviezen beschikbaar kwamen.

Hoe anders was alles in den tijd na den wereldoorlog ten aanzien van Duitschland! Jarenlang heeft men geleefd onder de suggestie van niet te betalen bedragen. Het feit alleen reeds, dat de reparatielast

¹⁾ Het betoog is afgedrukt in de dissertatie van Mr. A. J. N. M. Struycken: Veranderingen in het Rijnrégieem na den wereldoorlog.

ingevolge het Ultimatum van Londen van 1921 op niet minder dan 132 milliard goudmark werd vastgesteld, heeft aan een behoorlijke afwikkeling van de Deutsche schuld langen tijd in den weg gestaan, aangezien dit bedrag voor Duitschland niet te betalen was en zelfs de beide eerste tranches, tezamen 50 milliard beloopende (de z.g. A en B bonds, die 5 pCt. rente zouden dragen) reeds een bijna niet te torsen last voor Duitschland beteekenden.

Juist door de bepalingen van den wapenstilstand en van het Verdrag van Versailles werd aan Duitschlands betalingsvermogen tegenover het buitenland op gewelddadige wijze tekort gedaan. Wij herinneren slechts aan de uitlevering van 150.000 spoorwegwagons, aan den afstand van belangrijke gebiedsdeelen en van de koloniën, aan het verlies van vele activa van Duitschers in het buitenland, aan de uitlevering van het grootste deel der handelsvloot en aan de afsplitsing van Oost-Pruißen, om van de onheilen der bezetting en van het Roer-avontuur nu maar te zwijgen.

Vóór het inwerkingtreden van de Dawesregeling heeft Duitschland, volgens de *door de crediteuren erkende* cijfers, reeds betaald een bedrag van 9.3 milliard goudmark.¹⁾ Wanneer men nu bedenkt, dat daarvan niet meer dan bijna 2.4 milliard in contanten is betaald en dat de rest is voldaan door levering van goederen, over welke waardebeoordeling voortdurend getwist is, zoo kan rustig worden aangenomen, dat het bedrag van 9.3 milliard zeer aan den lagen kant is gesteld. Zeer waarschijnlijk heeft Duitschland reeds vóór het in werking treden van de Dawesregeling tweemaal zooveel betaald als Frankrijk ná den oorlog van 1870/71.

Op de betaling van dit bedrag is dan gevolgd de voldoening — zij het voorloopig door het opnemen van buitenlandsche leeningen — van de Dawes-annuïteiten. In 1929 werd berekend, dat de contante waarde van de Dawesbetalingen, zich uitstrekken over eene periode van 59 jaar (denzelfden tijd, als waarvoor het Youngplan moet gelden), op den grondslag van 5½ pCt. rente ruim 40 milliard R.M. zou hebben bedragen welk bedrag door den welstand-index van het Dawesplan had kunnen stijgen en bijv. bij een jaarlijksche toeneming van 2 pCt. uit dien hoofde zou zijn gestegen tot bijna 55 milliard R.M.

Daartegenover beteekent de Younglast met een contante waarde van ruim 34 milliard R.M. inderdaad een aanzienlijke verlichting, doch wanneer men, om slechts deze vergelijking te trekken, de contante waarde van dezen last vergelijkt met de schattingen van het totale Deutsche volksvermogen en men doet hetzelfde met betrekking tot Frankrijk in de periode na 1871, dan blijkt, dat ook nu nog de Deutsche last veel zwaarder is dan de Fransche.

Schattingen van het volksvermogen in een bepaald land zijn altijd aan eenige onzekerheid onderhevig en de hier volgende cijfers moeten dan ook „cum grano salis” worden gezien. Maar zelfs met ruime marges voor mogelijke fouten spreken zij, dunkt ons, een duidelijke taal.

Karl Helfferich schatte het Deutsche volksvermogen vóór den oorlog op circa 310 milliard Mark. Volgens eene recente publicatie van de Dresdner Bank komt men voor 1928 op eene schatting van circa 350 milliard R.M. Met inachtneming van de waardedaling van het geld beteekent dat een aanzienlijken achteruitgang, hetgeen na al wat Duitschland in en na den oorlog heeft doorgemaakt, begrijpelijk is. Tegenover dit volksvermogen beteekent de contante waarde van de Youngbetalingen dus een passief van een kleine 10 pCt.

De bekende statisticus De Foville schatte voor de periode 1879—1889 het Fransche volksvermogen op gemiddeld 225 milliard. Stelt men het bedrag, naar

¹⁾ Zie Dr. F. H. Repelius in „De Economist” 1929, blz. 808, noot 8a.

beneden afgerond, op 200 milliard, dan bedroeg de Fransche oorlogsschuld aan Duitschland 2½ pCt. van het volksvermogen.

Deze vergelijking, gepaard met de herinnering aan hetgeen Duitschland na den oorlog reeds heeft betaald uit hoofde van het niet slechts politiek, maar vooral ook economisch zoo verderfelijke Verdrag van Versailles, toont duidelijk, hoe onjuist een beroep op het gebeurde in 1871 is ter staving van de stelling, dat Duitschland eigenlijk zeer tegemoetkomend zou zijn behandeld en dat het aan de vlotte betaling door Frankrijk een voorbeeld had kunnen nemen.

Het Youngplan is in velerlei opzicht geschikt om een zakelijke beoordeeling van het reparatievraagstuk te bevorderen. Moge dat ook tot het verdwijnen van de hierboven gesignaleerde misvatting leiden!

G. M. V. S.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE BRITSCHE BEGROOTING VOOR 1930.

De heer W. T. Hart te Londen schrijft ons:

De taak om op de rede van den kanselier van de schatkist vooruit te loopen, zal ditmaal veel moeilijker zijn dan andere jaren en wel enerzijds, omdat de heer Snowden verscheidene ontwerpen heeft te financieren, die door zijn regeering of die van zijn voorganger tot wet werden verheven, terwijl hij aan den anderen kant niet in staat zal zijn, zijn eigen ideeën ten aanzien van den tegenwoordigen industrielen toestand van het land geheel en al ten uitvoer te brengen. Over het algemeen neemt men aan, dat er onder het tegenwoordige belastingstelsel nauwelijks meer inkomsten kunnen worden verkregen, zoodat belastingverhoging onvermijdelijk zal zijn. In verband hiermede zijn de civiele ramingen, d.i. de begrooting met uitzondering van de militaire uitgaven, verre van bemoeiigend. Het in totaal benodigde bedrag, met uitzondering van de posterijen, bedraagt voor 1930-'31 £ 307.8 miljoen, tegenover een staat van uitgaven van £ 258.6 miljoen voor 1929—'30. Behalve de supplettoire begrootingen, die vermoedelijk in 1930-'31 ingediend zullen worden, bedraagt de geraamde stijging van de uitgaven derhalve £ 49.2 miljoen. Van dit bedrag is £ 30 miljoen noodig voor de uitvoering van de voorstellen tot belastinghervorming van de conservatieve regeering, waartegenover echter een vermindering van £ 15 miljoen moet worden gesteld, voor betalingen aan de gemeenten als een uitvloeisel van deze hervormingen. Zoodoende bedragen de werkelijk vermeerderde civiele uitgaven der socialistische regeering ongeveer £ 19.2 miljoen. Deze bestaan in hoofdzaak uit een verdere bijdrage van £ 5 miljoen voor ouderdoms- en weduwnpensioen, £ 6.5 miljoen voor werkloosheidsverzekering en £ 2.8 miljoen voor nieuwe onderwijssubsidies. Bovendien zal de beetwortelsuikersubsidie £ 1.2 miljoen hooger zijn en zullen £ 3.2 miljoen worden besteed voor uitbreidingsdoeleinden, waaronder begrepen zijn de plannen van den heer Thomas tot vermindering van de werkloosheid. Verder is £ 2.7 miljoen benodigd voor diverse subsidies aan woningdienst, gezondheidsdienst en werkloosheidsverzekering. Daarentegen is er echter een verlagging van £ 2.1 miljoen ten aanzien van de oorlogspensioenen.

Beschouwt men nu het andere deel van de begrooting — de uitgaven voor defensie — zoo biedt deze een ietwat bevredigender beeld, hetgeen in overeenstemming is met de verwachtingen omtrent de welbekende socialistische denkbeelden hierover. De luchtvaartbegrooting voor 1930-'31, ten bedrage van £ 17.850.000, is £ 1.650.000 hooger dan die voor 1929-'30. Dit cijfer bedraagt echter slechts £ 890.000, indien men de later toegestane bedragen in aanmerking neemt. De stijging van de uitgaven komt bijna geheel voor rekening van de burgerlijke luchtvaart. De ramingen voor de marine vertoonen met £ 51.739.000 een vermindering van £ 4.126.000. Een bezuiniging op dezen

post werd verwacht; de ware beteekenis hiervan hangt echter af van de resultaten van de Londensche Vlootconferentie. Wat het leger betreft, is de bezuiniging van £ 605.000 eveneens bevredigend.

De posten van de ramingen, die de heer Snowden in zijn begrotingspeech zelf zal vermelden, wekken gemengde gevoelens op. In de eerste plaats zal hij aandacht schenken aan de kosten van den interest en den dienst van de nationale schuld. De heer Churchill heeft hiervoor £ 304.6 miljoen toegestaan, doch dit cijfer werd gedurende het jaar met £ 2.7 miljoen overschreden. Een bezuiniging op dezen post van wellicht £ 5 miljoen is voor 1930-'31 mogelijk, omdat de rentestand thans aanzienlijk lager is dan een jaar geleden en vermoedelijk ook laag zal blijven. Indien de kanselier van de schatkist de politiek van zijn onmiddellijken ambtsvoorganger blijft volgen en een vast bedrag van £ 355 miljoen toestaat voor den interest en den dienst van de nationale schuld en Sinking Fund doeleinden, dan zal elke vermindering van den rentelast de dotatie aan het Sinking Fund automatisch doen toenemen. In ieder geval zijn de deskundigen het erover eens, dat dit in de laatste jaren teveel is afgenomen en dat een toeneming zeer welkom zou zijn.

Andere posten zijn te klein om daarop wezenlijk te kunnen bezuinigen. Door een marge van £ 5 miljoen voor suppletoire begrotingen in aanmerking te nemen, heeft de heer Snowden derhalve met mogelijke globale gewone uitgaven, exclusief de automatische sluitposten, doch inclusief eenige kleinere rekeningen, ten bedrage van ongeveer £ 787 miljoen, een stijging van ongeveer £ 38 miljoen onder oogen gezien.

Wat de inkomsten betreft, deze bedroegen voor het financieele jaar £ 734.2 miljoen of £ 23.9 minder dan voor het voorafgaande jaar. De ontvangsten uit zegelrechten, in hoofdzaak tengevolge van de geringe activiteit op de effectenbeurs, waren ongeveer £ 4.4 miljoen lager; de accijnzen waren £ 6½ miljoen kleiner en de extra belasting van groote inkomens en de inkomstenbelasting toonden weinig verandering. Met het oog op de aanhoudende depressie in den handel kunnen ook voor 1930-'31 geen aanzienlijke stijgingen worden verwacht.

Het totale bedrag, dat de heer Snowden zal moeten heffen, hangt af van het feit, of hij het batig saldo van £ 20 miljoen op de Rating Relief Suspense Account zal getruiken voor belastingverlaging. Waar dit fonds speciaal werd bijeengebracht tot financiering van de plannen tot belastinghervorming, zou het niet van een gezonde politiek getuigen om het in één jaar te gebruiken.

Aangezien de heer Snowden een vurig voorstander is van vrijhandel, verwachten sommigen, dat hij zoo veel mogelijk de bestaande invoerrechten zal afschaffen, met uitzondering van die, welke zuivere bronnen van inkomsten zijn. Die rechten, die weinig of geen inkomsten opleveren, zullen vermoedelijk het eerst worden afgeschaft. Omtrent het lot van de beschermende rechten op kunstzijde, suiker en automobielen, heerscht echter groote onzekerheid. Met het oog op den tegenwoordigen toestand van de suikerindustrie, zal het invoerrecht op dit artikel vermoedelijk voorloopig onveranderd blijven. Wat de andere twee betreft, zou hun afschaffing ongetwijfeld een onrustigen tijd voor aanpassing der betrokken industrieën medebrengen, terwijl niemand beter dan de tegenwoordige kanselier van de schatkist weet, dat de industrie dringend ondersteuning noodig heeft. Bovendien verwacht hij minstens nog twee jaren in functie te blijven, zoodat het niet waarschijnlijk is, dat hij gedurende zijn eerste begrotingsjaar te drastisch te werk zal gaan.

De extra-inkomsten van den kanselier moeten derhalve komen uit een andere bron dan de indirecte belastingen. De successierechten kunnen niet al te veel meer worden verhoogd, daar zij dan meer kwaad dan goed zouden doen. Er blijven dus twee middelen over: verhoging van de inkomstenbelasting of de belasting van de hogere inkomens en het heffen van een grond-

belasting. Onder de tegenwoordige omstandigheden lijken beide waarschijnlijk, hoewel het laatste niet onmiddellijk doeltreffend kan zijn. Ten aanzien van het eerste, zullen de hogere inkomens echter vermoedelijk den grootsten last dragen, hoewel een eventuele stijging ongetwijfeld zoo klein mogelijk zal blijven met het oog op de reeds zwaar belaste industrie.

Resumeerend moet worden erkend, dat de heer Snowden zich zeker in een lastig parket bevindt en dat de wijze, waarop hij eruit zal komen, waarschijnlijk zelfs zijn eigen partijgenooten zal verrassen. Hoe het ook zij, daar een algeheele bezuiniging van de nationale uitgaven niet tot stand kwam, moeten de inkomsten stijgen in plaats van dalen, weshalve er voor de belastingbetalers reden tot vrees bestaat.¹⁾

¹⁾ Inmiddels heeft de heer Snowden zijn begrotingsrede gehouden. De voornaamste wijzigingen zijn: verhoging van de belastingen van inkomens boven een zeker bedrag en verhoging van de successierechten op groote nalatenschappen. De McKenna rechten blijven gehandhaafd (Red.).

AANTEKENINGEN.

Provinciale en gemeenteleeningen.

Betreffende deze leeningen komen in het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek na afloop van elk kwartaal uitvoerige gegevens voor, terwijl elk halfjaar de voornaamste cijfers betreffende deze statistiek een plaats vinden in de Economisch-Statistische Berichten. Zoo wordt in het nummer van 2 October 1929 een vergelijking gemaakt tusschen de in het eerste halfjaar 1929 gesloten leeningen en die van eenige voorafgaande tijdvakken, waarbij tevens melding werd gemaakt van de wijzigingen, die met ingang van 1 Januari 1929 in deze statistiek zijn aangebracht. De sindsdien in de November-aflevering 1929 en de Februari-aflevering 1930 van bovengenoemd Maandschrift opgenomen gegevens stellen in staat hieronder enkele overzichten te vermelden betreffende alle leeningen, gesloten in de periode 1 Mei 1924 tot en met 31 December 1929.

Allereerst wordt melding gemaakt van de bedragen, opgenomen in de zooveel mogelijk tot jaarkwartalen herleide tijdvakken, waarbij tevens voor elk tijdvak het aantal provinciën en gemeenten wordt genoemd, dat deze leeningen heeft aangegaan.

1. Perioden	Aantal provinciën, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag	Aantal gemeenten, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag
1 Mei '24-1 Mei '25	2	× f 1000 6.200	474	× f 1000 160.469
1 " '25-1 " '26	9	54.674	629	312.519
1 " '26-1 " '27	9	35.407	565	233.290
1 " '27-1 " '28	7	25.899	532	225.317
1 " '28-1 Jan. '29	6	5.588	398	92.172
1929	6	¹⁾ 19.873	553	²⁾ 152.984

¹⁾ Waarvan f 9.710.000 opgenomen bij Rijksinstellingen door bemiddeling van den Centralen Beleggingsraad.

²⁾ Alsvoren f 40.513.000.

In elk der kolommen is het hoogste cijfer vet gedrukt. Zoowel voor de provinciën als voor de gemeenten worden deze aangetroffen voor de periode 1 Mei 1925—1 Mei 1926 (in hoofdzaak als gevolg van de vele conversieleeningen in deze periode — zie staatje 4). De kleinste cijfers vallen voor de provinciën en de gemeenten in de periode 1 Mei 1928—1 Januari 1929 (deels als gevolg van het feit, dat door wijzigingen in de statistiek aangebracht deze periode slechts loopt over 8 maanden). Voor bijna alle tijdvakken blijkt door meer dan de helft van het aantal provinciën en gemeenten een beroep op de kapitaalmarkt te zijn gedaan. Opgemerkt zij hierbij, dat het totaal aantal gemeenten op 1 Mei 1924 nog 1083 bedroeg en door samenvoeging is verminderd tot 1078 op 1 Januari 1930.

In een tweetal noten bij het staatje zijn de bedra-

gen vermeld, die bij Rijksinstellingen opgenomen zijn door bemiddeling van den Centralen Beleggingsraad, welk lichaam is ingesteld bij de wet van 29 December 1928 (Stbl. No. 507) en 1 Januari 1929 zijn werkzaamheden aanving.

Voor dezelfde tijdvakken als in het voorgaand staatje zijn in staat 2 de leeningen gesplitst naar de doeleinden, waarvoor geleend is, waarbij de onderscheiding gevolgd is, die sinds 1924 geldt voor de geëentebegrotingen en -rekeningen. In een slotkolom zijn de totaalcijfers vermeld voor het geheele tijdvak 1 Mei 1924 tot 1 Januari 1930.

Voor alle perioden is bovendien het totaal der gemeenteleeningen verdeeld naar een zestal bevolkingsgroepen, verband houdend met het aantal inwoners der gemeenten volgens de uitkomsten der volkstelling op 31 December 1920.

den niet mogelijk was. Tevens zijn in deze rubriek opgenomen de leeningen gesloten ten behoeve van electriciteits- en gasbedrijven.

Voor elk der perioden is het bedrag van laatstgenoemde leeningen hieronder vermeld.

3. Perioden	Provinciale leeningen		Gemeenteleeningen	
	Electri- citeits-	Gas-	Electri- citeits-	Gas-
	bedrijven			
	In duizenttallen gulden			
1 Mei '24-1 Mei '25	4.000	—	14.844	6.478
1 " '25-1 " '26	5.000	—	6.464	3.865
1 " '26-1 " '27	5.000	—	5.613	5.415
1 " '27-1 " '28	2.500	—	10.196	7.276
1 " '28-1 Jan. '29	4.000	—	5.375	2.324
1929	10.623	—	6.448	5.233

In staat 2 is voor elke periode het grootste bedrag,

2. Nominaal bedrag der geconsolideerde leeningen, verdeeld naar de doeleinden (in duizenttallen gulden).

Doeleinden ¹⁾	Perioden						1 Mei '24- 1 Jan. '30
	1 Mei '24- 1 Mei '25	1 Mei '25- 1 Mei '26	1 Mei '26- 1 Mei '27	1 Mei '27- 1 Mei '28	1 Mei '28- 1 Jan. '29	1929	
Provinciale leeningen							
Volksgezondheid	—	—	—	2.554	—	—	2.554
Openbare werken	—	741	809	6.306	265	887	9.008
Eigendommen niet voor den openbaren dienst bestemd. Ondersteuning aan behoeftigen en werklozen	—	—	32	42	—	—	74
Handel en nijverheid	—	—	33	960	323	—	1.316
Geldleeningen	—	792	2	70	—	—	864
Conversie	—	—	39	—	—	—	39
Overige doeleinden	2.200	47.688	28.007	13.077	—	4.363	95.335
Totaal der provinciale leen.	4.000	5.452	6.484	5.889	5.000	11.623	38.448
Gemeenteleeningen							
Vroegere diensten	207	54	364	1.554	105	2	2.286
Algemeen beheer	822	1.640	1.112	3.293	1.392	1.766	10.025
Openbare veiligheid	741	858	830	906	309	537	4.181
Volksgezondheid	7.168	10.790	6.385	10.196	4.329	6.848	45.716
Volkshuisvesting	19.525	21.996	23.342	15.026	8.420	20.726	109.035
Openbare werken	22.415	14.880	20.083	37.595	9.897	23.373	128.243
Eigendommen niet voor den openbaren dienst bestemd. Onderw., kunsten en wetens. Ondersteuning aan behoeftigen en werklozen	1.689	1.806	654	2.062	481	1.154	7.826
Landbouw	75	10	19	13	6	1.515	1.638
Handel en nijverheid	1.725	13.311	16.167	10.257	8.075	6.727	56.262
Belastingen	15	—	—	191	28	3	237
Kasgeldvoorzieningen	367	—	16	—	—	—	383
Geldleeningen	502	467	572	320	188	425	2.474
Conversie	50.318	213.419	124.438	81.936	27.309	32.446	529.866
Overige doeleinden	22.063	11.737	12.310	21.490	8.819	13.137	89.556
Tot. der gemeenteleeningen.	164.802	314.453	232.836	224.961	91.771	156.345	1.185.168
waarvan voor de groep van gemeenten:							
boven 100.000 inwoners	80.781	146.943	122.251	120.988	42.284	69.310	582.557
van 50.001-100.000	28.800	37.920	27.838	27.925	10.080	26.197	158.760
" 20.001- 50.000	26.629	54.026	25.997	27.990	17.729	24.212	176.583
" 10.001- 20.000	10.301	30.843	21.890	17.507	5.040	9.047	94.628
" 5.001- 10.000	9.587	24.867	20.943	19.763	8.607	15.438	99.205
" minder dan 5.001	8.703	19.854	13.917	10.787	8.032	12.141	73.434

¹⁾ Voor een nadere omschrijving van de uitgaven ressorteerende onder de verschillende rubrieken zij verwezen naar het begrotingsmodel A der gemeenten, opgenomen in het Provinciaal Blad over 1923 van elk der provinciën. Tot de rubriek „Vroegere diensten” behooren de achterstallige uitgaven van vorige dienstjaren.

De totaalcijfers voor elke periode van dezen staat zijn niet steeds gelijk aan de cijfers van de overeenkomstige periode van het eerste staatje, omdat in de gevallen, waarbij een leening in verschillende gedeelten wordt opgenomen, in staat 2 reeds dadelijk het *totaalbedrag* der leening wordt verantwoord in de periode, waarin voor het eerst gelden worden opgenomen, terwijl in het eerste staatje een dergelijke leening meermalen voorkomt, doch telkens slechts voor het gedeelte, dat in een bepaalde periode wordt opgenomen.

In de rubriek der overige doeleinden zijn voor enkele perioden ook provinciale leeningen verantwoord, waarvoor een splitsing naar de aangegeven doelein-

voor een der doeleinden ingevuld, wederom vet gedrukt, waaruit onmiddellijk blijkt, dat bij de provinciale leeningen over de periode 1 Mei 1925—1 Mei 1928 en bij de gemeenteleeningen voor alle tijdvakken de grootste bedragen voor conversiedoeleinden zijn besteed. In het thans volgend staatje zijn deze bedragen nog eens gesteld naast de voor andere doeleinden geleende bedragen en naast het totaal van alle leeningen.

Zoowel voor de provinciale als voor de gemeenteleeningen is over de periode 1 Mei 1925—1 Mei 1927 het voor conversiedoeleinden geleende bedrag zelfs grooter dan het bedrag voor andere doeleinden bestemd. Toch zijn ook voor de verdere perioden nog

4. Perioden	Totaal der leeningen	Waarvan bestemd voor	
		conversie doeleinden	andere doeleinden
	× f 1000	× f 1000	× f 1000
Provinciale leeningen			
1 Mei 1924—1 Mei 1925..	6.200	2.200	4.000
1 " 1925—1 " 1926..	54.674	47.688	6.986
1 " 1926—1 " 1927..	35.407	28.007	7.400
1 " 1927—1 " 1928..	28.899	13.077	15.822
1 " 1928—1 Jan. 1929..	5.588	—	5.588
1929	16.873	4.363	12.510
Gemeenteleeningen			
1 Mei 1924—1 Mei 1925..	164.802	50.318	114.484
1 " 1925—1 " 1926..	314.453	213.419	101.034
1 " 1926—1 " 1927..	232.836	124.438	108.398
1 " 1927—1 " 1928..	224.961	81.936	143.025
1 " 1928—1 Jan. 1929..	91.771	27.309	64.462
1929	156.345	32.446	123.899

zeer belangrijke bedragen voor conversiedoeleinden opgenomen. Blijkens de slotkolom van staat 2 is gedurende het tijdvak van 5% jaar, waarvoor gegevens beschikbaar zijn, bijna $\frac{1}{2}$ gedeelten van het totaalbedrag door de provinciën geleend en bijna de helft van het door de gemeenten geleende bedrag voor conversie bestemd.

Behalve voor conversiedoeleinden en ten behoeve van electriciteits- en gasbedrijven, zijn blijkens dezelfde slotkolom door de gezamenlijke gemeenten nog belangrijke bedragen geleend voor openbare werken (128 millioen), volkshuisvesting (109 millioen), eigendommen niet voor den openbaren dienst bestemd (108 millioen), onderwijs, kunsten en wetenschappen (90 millioen), handel en nijverheid (56 millioen), alsmede voor volksgezondheid (46 millioen).

Voor alle perioden blijkt ongeveer de helft van het totaal der leeningen voor rekening te komen van Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam en Utrecht, terwijl als regel de geleende bedragen kleiner worden voor de groepen van gemeenten met een lager aantal inwoners. De kleinste bedragen worden aangetroffen voor de groep van minder dan 5001 inwoners over het tijdvak van 1 Mei 1924—1 Mei 1928 en voor de groep van 10.001—20.000 inwoners over het tijdvak 1 Mei 1928—1 Januari 1930.

Een inzicht in de daling van den rentevoet kan men verkrijgen uit onderstaand overzicht, waarin de door de gemeenten opgenomen bedragen, zooals deze in kolom 5 van het eerste staatje voor jaarperioden werden vermeld, zooveel mogelijk verdeeld zijn naar de afzonderlijke kwartalen en naar het rentepercentage. Voor de niet tegen den parikoers gesloten leeningen is telkens berekend, hoe groot de rentevoet zou geweest zijn, wanneer deze leeningen tegen parikoers waren uitgegeven. Tevens zijn in dit staatje de verhoudingscijfers vermeld t.a.v. het totaalbedrag, dat in elke periode is opgenomen.

Voor elke periode zijn de hoogste bedragen vet gedrukt.

De bedragen, die tegen een lageren rentevoet dan 4,5 pCt. of geheel renteloos werden opgenomen, zijn over vrijwel alle kwartalen van betrekkelijk weinig belang.

Kwamen over de eerste drie kwartalen nog de hoogste percentages voor in de groep van 6—6,5 pCt., in de drie volgende kwartalen is dit het geval voor de groep van 5—5,5 pCt., terwijl voor alle verdere kwartalen het hoogste percentage reeds valt in de groep van 4,5—5 pCt.

In de periode van 1 November 1925 tot 1 November 1926 is in totaal slechts f 8300 geleend, waarvoor 6 pCt. of meer moest betaald worden, terwijl daarna in totaal nog slechts f 9000 is geleend tegen een rentevoet van 5,5 tot 6 pCt.

De concentratie op een rentevoet van 4,5 tot 5 pCt. is het sterkst in het eerste kwartaal van 1929 (99,74 pCt.), in de periode 1 Augustus tot 1 November 1928 is dit percentage iets lager (99,39 pCt.), terwijl het voor geen der kwartalen na 1 Mei 1926 daalt beneden 90. Uit het geleidelijk kleiner worden van het per-

5. Perioden	Rentepercentages					
	Ben. 4,5 %	4,5-5 %	5-5,5 %	5,5-6 %	6-6,5 %	6,5-7 %
Absolute bedragen in duizendtallen guldens						
Mei '24-Aug.'24	186	198	457	792	16.948	1.263
Aug.'24-Nov.'24	12	68	337	527	16.496	1.813
Nov.'24-Feb.'25	111	86	2.946	15.502	19.916	1.047
Feb.'25-Mei '25	11	55	40.595	37.072	3.895	136
Mei '25-Aug.'25	1) 89	142	66.302	9.801	395	40
Aug.'25-Nov.'25	6	24.571	26.758	1.827	33	36
Nov.'25-Feb.'26	713	70.362	43.726	1.489	0,3	—
Feb.'26-Mei '26	459	52.295	8.459	14	—	—
Mei '26-Aug.'26	152	68.686	5.710	14	—	—
Aug.'26-Nov.'26	62	55.161	5.796	108	8	—
Nov.'26-Feb.'27	56	72.990	1.487	—	—	—
Feb.'27-Mei '27	137	22.376	546	—	—	—
Mei '27-Aug.'27	532	43.172	2.183	5	—	—
Aug.'27-Nov.'27	2.109	57.854	1.774	—	—	—
Nov.'27-Feb.'28	243	34.666	1.418	2	—	—
Feb.'28-Mei '28	86	80.453	820	—	—	—
Mei '28-Aug.'28	68	34.290	689	—	—	—
Aug.'28-Nov.'28	123	31.423	67	2	—	—
Nov.'28-Jan.'29	1.216	24.251	43	—	—	—
1e kwartaal '29	12	65.722	161	—	—	—
2e " '29	84	13.695	523	—	—	—
3e " '29	210	24.659	1.674	—	—	—
4e " '29	1.023	42.118	3.102	—	—	—
In % van het totaal ²⁾						
Mei '24-Aug.'24	0,93	1,00	2,30	3,99	85,41	6,37
Aug.'24-Nov.'24	0,06	0,35	1,75	2,74	85,68	9,42
Nov.'24-Feb.'25	0,29	0,21	7,44	39,14	50,28	2,64
Feb.'25-Mei '25	0,01	0,07	49,65	45,34	4,76	0,17
Mei '25-Aug.'25	0,11	0,17	81,09	11,99	0,48	0,05
Aug.'25-Nov.'25	0,01	46,16	50,27	3,43	0,06	0,07
Nov.'25-Feb.'26	0,61	60,51	37,60	1,28	0,00	—
Feb.'26-Mei '26	0,75	85,41	13,82	0,02	—	—
Mei '26-Aug.'26	0,20	92,12	7,66	0,02	—	—
Aug.'26-Nov.'26	0,10	90,23	9,48	0,18	0,01	—
Nov.'26-Feb.'27	0,08	97,93	1,99	—	—	—
Feb.'27-Mei '27	0,59	97,04	2,37	—	—	—
Mei '27-Aug.'27	1,16	94,07	4,76	0,01	—	—
Aug.'27-Nov.'27	3,41	93,71	2,88	—	—	—
Nov.'27-Feb.'28	0,67	95,41	3,91	0,01	—	—
Feb.'28-Mei '28	0,11	98,88	1,01	—	—	—
Mei '28-Aug.'28	0,19	97,84	1,97	—	—	—
Aug.'28-Nov.'28	0,39	99,39	0,21	0,01	—	—
Nov.'28-Jan.'29	4,76	95,07	0,17	—	—	—
1e kwartaal '29	0,02	99,74	0,24	—	—	—
2e " '29	0,59	95,76	3,65	—	—	—
3e " '29	0,79	92,90	6,31	—	—	—
4e " '29	2,22	91,07	6,71	—	—	—

¹⁾ In dit cijfer is niet begrepen de door Amsterdam opgenomen premieleening van f 5.000.000,—, rentende 3 pCt., die in verband met haar bijzonder karakter in deze tabel buiten rekening is gelaten.

²⁾ De som van de verhoudingscijfers der periode 1 Mei—1 Augustus 1925 is kleiner dan 100 in verband met de in noot 1 genoemde omstandigheid en de percenteering op het totaal opgenomen bedrag.

centage dezer rentegroep in den loop van 1929, in verband waarmee de percentage voor de groep van 5—5,5 pCt. het sterkst zijn gestegen, blijkt, dat de voorwaarden, waarop de gemeenten gelden kunnen opnemen, over het geheel genomen in dit jaar iets ongunstiger zijn geworden.

Betreffende de Rijksvoorschotten, waaromtrent van 1 Januari 1929 af gegevens in de driemaandelijkse statistiek worden opgenomen, kunnen nog de volgende bijzonderheden worden medegedeeld.

Gedurende 1929 werd door 221 gemeenten een

6. Rentepercentages.	Ontvangen Rijksvoorschotten.	In % van het totaal.
Renteloos	f 88.600	0,97
Beneden 4 %	" 52.121	0,57
4 —4,5 %	" 2.072.949	22,60
4,5—5 %	" 4.096.702	44,68
5 —6 %	" 2.830.742	30,87
6 % en hooger.	" 28.271	0,31
Totaal	f 9.169.385	100,—

totaalbedrag van f 9.169.385 aan Rijksvoorschotten ontvangen. Naar het rentetype laat dit bedrag zich verdeelen, zooals hieronder is aangegeven, waarbij telkens de verhouding ten aanzien van het totaalbedrag is vermeld.

Voor de verdeling der Rijksvoorschotten naar de doeleinden komt in 1929 in aanmerking een bedrag van f 23.992.370, waarvan f 22.503.798 werd geleend ten behoeve der volkshuisvesting (woningbouw), f 1.401.405 ten behoeve van den landbouw (uitvoering landarbeiderswet en stichting van boerderijen op woesten grond), f 69.017 ten behoeve der volksgezondheid (aanleg van waterleidingen) en f 18.150 ten behoeve van bebossing van woeste gronden.

Voor het verschil tusschen het totaalbedrag der Rijksvoorschotten, verdeeld naar de doeleinden en naar de rentepercentages geldt dezelfde oorzaak als hiervóór werd vermeld ten aanzien der gewone leeningen. Alleen moge hieraan worden toegevoegd, dat in het bedrag van f 23.992.370 niet zijn begrepen de gedeelten der voorschotten, die reeds vóór 1929 werden opgenomen, zoodat dit cijfer tot uitdrukking brengt het bedrag der Rijksvoorschotten, waarover van 1 Januari 1929 af hoogstens nog kan worden beschikt en waarop in den loop van 1929 geheele of gedeeltelijke uitbetaling plaats vond.

De aandacht zij erop gevestigd, dat alle hierboven vermelde gegevens uitsluitend betrekking hebben op door provinciën of gemeenten *nieuw* gesloten leeningen, de ontvangen Rijksvoorschotten inbegrepen.

Voor meer uitvoerige bijzonderheden zij voor deze leeningen verwezen naar de hiervoren reeds genoemde driemaandelijksche statistiek, opgenomen in het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, waarin ook gegevens voorkomen betreffende de kaspositie der provinciën en gemeenten.

Betreffende den *bestaanden* schuldenlast der gemeenten op 1 Januari 1924 en verdere jaren komen bijzonderheden voor in de inleiding van de Statistiek der gemeentefinanciën en in de Jaarcijfers voor Nederland, welke publicaties eveneens door het Centraal Bureau voor de Statistiek worden bewerkt. V.

De economische toestand in Duitsland.

In het jaarverslag over 1929 van de „Deutsche Bank und Discontogesellschaft“ komt eene beschouwing voor over den economischen toestand in Duitsland, waaraan wij het volgende ontleenen.

Na te hebben gewezen op de kritieke tijden, welke thans worden doorgemaakt en die in Duitsland o.m. hebben geleid tot een aangroeiing van het aantal steuntrekkende werklozen tot niet minder dan 2.650.000 per 9 April, merkt de Directie op, dat dit ten deele een gevolg is van wereldoorzaken, ten deele van omstandigheden in Duitsland zelf gelegen. Het eerste geldt van den landbouw, die slechte prijzen maakt, zonder dat zulks overigens in een belangrijke daling van den index der levenskosten tot uitdrukking komt. Over het doel, dat de landbouw in Duitsland moet nastreven, laat de Directie zich als volgt uit:

„Der deutschen Landwirtschaft muss die Aufgabe gestellt werden, eine Produktionshöhe zu erreichen, welche die Ernährung des Volkes sicherstellt. Die Einfuhr von rund 2 Milliarden Reichsmark im Inlande erzeugbarer Agrarprodukte kann dadurch allmählich verringert werden. Es ist daher von grösster Wichtigkeit, dass der Landbau wieder ertragsfähig gestaltet werde. Das lässt sich nicht durch Gelegenheitsgesetze, sondern nur in weitausgreifender methodischer Arbeit durchführen. Die Landwirtschaft selbst muss sich in ihren Produktions- und Absatzmethoden auf die weltwirtschaftliche Entwicklung einstellen. Die Aufbringung der hierfür notwendigen grossen Geldmittel ist eine die gesamte deutsche Wirtschaft aufs tiefste berührende Angelegenheit, desgleichen die zweckmässige Verwendung dieser Mittel. Den Selbstverwaltungskörpern der Landwirtschaft sollte dabei die wichtigste, aber auch verantwortungsvollste Aufgabe zufallen: der Staat kann auf wirksame Überwachung nicht verzichten, sollte sich aber auf diese beschränken; denn Fragen der Ertragswirtschaft lassen sich nicht politisch lösen“.

Voorts spreekt het verslag over de industrie. Deze

zal zich, ter vermindering van voortdurend leenen in het buitenland voor de betaling van de buitenlandsche schulden, op toenemenden uitvoer moeten toeleegen. Aan eene rationeele productie staan echter nog verschillende bezwaren in den weg.

In de eerste plaats wijst het verslag hier op de Deutsche financiën. Noodig is flinke, doch geleidelijke bezuiniging, en een betere verdeling der fiscale lasten tusschen productie en consumptie.

In de tweede plaats werken de hooge loonen in Duitsland remmend. Niet dat deze in individueele gevallen als bijzonder hoog te beschouwen zouden zijn, doch in verband met den economischen toestand van Duitsland zijn zij over de geheele linie te hoog. Verlaging zou met zich brengen verruiming van werkgelegenheid, vergroting van productie en een minder streven om bij deze productie op arbeidskrachten te bezuinigen, hetwelk immers wel de rationalisatie der productie bevordert, maar ten koste van zekere werkloosheid. Als er meer geproduceerd zou worden, zouden tal van prijzen kunnen dalen, zoodat het reële loon, ook bij daling der geldloonen, niet belangrijk naar beneden zou behoeven te gaan. Ook eene — wellicht tijdelijke — verlenging van den dagelijkschen arbeidsduur zou volgens het verslag een maatregel in de goede richting zijn, en wellicht op minder politieke weerstand stuiten dan loonverlaging.

Een derde bezwaar vormt de hooge rentestand. Deze zou, als loondaling het streven naar uiterste machinale rationalisatie minder noodzakelijk maakte, vanzelf eenige neiging tot dalen vertoonen. Overigens komt het hier in hoofdzaak op de houding van de Overheid aan, welke matiging in hare credietbehoeften zal moeten betrachten.

Na het behandelen van al deze minder gunstige factoren in het Deutsche economisch leven, komt het verslag dan tot eene bespreking van den huidige toestand. Wij nemen de desbetreffende passage, waarin een zeker optimisme onmiskenbaar is, over:

„Zweifelloos schießt auch in der jetzigen Krisis das allgemeine Misstrauen weit über das Ziel. Bei aller Depression hat die deutsche Wirtschaft im ganzen auch im vorigen Jahre grosse technische und organisatorische Fortschritte gemacht. Angesichts der Kapitalnot und der Starrheit solcher Ausgabe-posten, wie Zins- und Lohnsätze, wurde die notwendige Kostentlastung auf Wegen betrieben, die keine zusätzliche Kapitalinanspruchnahme bedeuten. Im Gegensatz zu der Rationalisierung, die den Ersatz der relativ teuren Arbeitskraft durch Maschinen anstrebt, bedeuteten wichtige Zusammenschlüsse des vergangenen Jahres organisatorischen Fortschritt auch zwecks Kostensenkung, aber ohne Kapitalaufwand. Dazu gehören freiwillige Zusammenschlüsse in Industrie, Handel und Bankwesen, während die Fusionen im Versicherungsgewerbe primär eine Aufnahme der durch Verluste geschwächten Gesellschaften durch die stark geliebten Konzerne darstellen, sekundär aber wohl auch zu Ersparnissen führen. Die Konsolidierung ist ferner durch die internationale wirtschaftliche und politische Verständigung und durch die Fortsetzung der internationalen Verkaufsverbände weiter gefördert worden. In welchem Masse die bevorstehende Gründung der Bank für Internationale Zahlungen eine neue Aera internationaler Zusammenarbeit eröffnet, die uns zugleich die Erfüllung unserer schweren Reparationsverpflichtungen erleichtern soll, bleibt abzuwarten.“

„Die Bedeutung des Inkrafttretens des Kellog-Paktes und der Räumung der zweiten Rheinlandzone, der die dritte hoffentlich bald nachfolgt, wird noch sehr unterschätzt. Unterschätzt wird aber auch die über die Konjunkturschwankungen hinweg für die wirtschaftliche Entwicklung massgebende Kapitalbildung. War sie im vergangenen Jahre auch geringer als früher, so handelt es sich im ganzen doch um hohe Beträge, die nur deshalb auf dem Kapital- und Geldmarkte nicht mehr in Erscheinung treten, weil sie im Gange unseres Wiederaufbaues sofort investiert werden müssen. Den Erfordernissen dieses Wiederaufbaues kann der Überschuss unserer Wirtschaft freilich noch nicht gerecht werden; wir müssen noch immer ausländisches Kapital in Anspruch nehmen. Dass wir das zum grössten Teil nur durch kurzfristige Verschuldung erhalten können, bildet die grösste Gefahr, die schwerste Beunruhigung für unsere ganze Wirtschaft, und darum ist die Steigerung der eigenen Kapitalbildung für uns so sehr wichtig. Ziffermässige Schätzung der Kapitalbildung

ist schwierig en lässt viele Zweifel. Genügend klar en ver-
mutlich überzeugender ist folgende Betrachtung: Die gesamte
Auslandsverschuldung Deutschlands, lang- und kurzfristig,
beträgt auf Grund der höchsten Schätzung nach Abzug der
deutschen Handelsguthaben im Auslande (mindestens RM. 3
Milliarden) Ende 1929 rund 15 Milliarden Reichsmark. Es
entspricht dies ziffermässig dem Betrage, den wir seit Beginn
der Stabilisierung allein im Wohnungsbau investiert haben
(RM. 14,9 Milliarden). Daraus folgt, dass ein Betrag, der allen
anderen Zahlungen en Anlagen entspricht, also der Neuauf-
frischung der privaten Haushaltungen en der Handelsläger
nach der Inflation, der ganzen Rationalisierung mit Fabrik-
bauten en maschineller Neueinrichtung, Verbesserungen im
Eisenbahn- en Verkehrswesen, Bau neuer en Instandset-
zung alter Strassen, der nicht gerade zu sparsamen Errichtung
en Ausstattung öffentlicher Gebäude seit 1924 en endlich
den RM. 8 Milliarden Dawes-Zahlungen, aus eigener Kraft
geleistet worden ist. Die Transferierung der Reparations-
zahlungen ans Ausland freilich konnten en können wir noch
nicht aus eigener Kraft bewirken. Dieses Problem kann nur
durch genügende Aktivierung unserer Handelsbilanz gelöst
werden. Die Effektenkäufe en Beteiligungen des Auslandes
in Deutschland werden durch die grosse, aus Verkenning der
wirklichen Lage stammende, Kapitalflucht reichlich aufge-
wogen.

„Unsere Wirtschaft ruht also auf fester Grundlage. Das
auszusprechen, wird gerade jetzt nötig, wo das Selbstver-
trauen so gesunken ist. Die augenblickliche Erkrankung des
Wirtschaftskörpers ist durchaus heilbar. Das Hauptsymptom
der Krankheit besteht in der unverhältnismässig grossen
Arbeitslosigkeit. Die Statistik zeigt, dass die Zunahme der
Arbeitslosigkeit, abgesehen von Saisoneinflüssen in den
letzten Jahren durchschnittlich parallel mit den Lohnerhö-
hungen sich entwickelt hat. Vieles, wenn nicht alles, hängt
also für unser zukünftiges Schicksal von unserem eigenen
Willen ab; es liegt in unserer Macht, durch zweckdienliche
öffentliche en private Wirtschaftsführung, wozu heute vor
allem eine weise Selbstbeschränkung zählt, Krisen zu über-
winden en trotz der schwer auf uns lastenden Reparations-
verpflichtung den weiteren wirtschaftlichen Fortschritt zu
erkämpfen, auf den wir das Recht haben“.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

„The Economist“ schrijft: Na de voortdurende en
sterke daling van de laatste maanden, waren de
scheepsvrachten in de wilde vaart gedurende Febru-
ari vaster. Het algemeen indexcijfer ten bedrage van
87,9 geeft een daling van 1,2 pCt. te zien, terwijl
het in Februari een teruggang van bijna 6 pCt. ver-
toonde. Vergeleken met de dienovereenkomstige maand
van het vorige jaar, is het indexcijfer voor de ge-
middelde scheepsvrachten 26,4 pCt. lager. De eerste
tabel toont de jongste bewegingen van het indexcijfer:

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898-1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. "	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,1
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Dec. 1927	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0
Dec. 1928	122,1	131,3	125,6	126,8	127,4	156,7	131,7
Maart 1929	123,8	122,7	118,5	112,2	118,3	121,1	119,4
April "	117,7	120,5	118,4	106,3	114,7	113,9	115,3
Mei "	119,6	115,6	122,6	109,0	112,6	99,7	113,2
Juni "	124,6	100,4	118,2	104,0	101,0	89,0	107,2
Juli "	131,1	100,2	121,5	106,3	104,7	97,9	110,3
Aug. "	125,5	99,6	115,6	117,0	104,7	108,6	111,8
Sept. "	129,7	99,9	112,3	115,3	100,4	107,7	110,9
Oct. "	130,4	98,3	103,1	117,4	95,1	106,8	108,5
Nov. "	124,9	96,9	97,6	110,7	91,6	94,4	102,7
Dec. "	117,3	95,5	94,6	109,0	93,4	91,7	100,3
Januari 1930	104,2	94,2	95,1	99,8	85,2	88,1	94,4
Februari "	98,1	92,6	95,5	93,4	78,9	75,7	89,0
Maart "	96,3	87,7	91,9	94,2	77,8	79,2	87,9

De grootte van de opgelegde tonnage in Europa
wordt op bijna 3 miljoen tons bruto geschat; de
vrachtenmarkt in Maart, gesteund ten koste van de
direct overvloedige tonnage, was iets stabielier, voor-
namelijk wat de uitgaande kolenvrachten betreft.
De vraag naar scheepsruimte voor graan was echter
zeer gering, zoodat de thuisvrachten over het alge-
meen geen noemenswaardige verbeteringen vertoon-
den. De volgende tabel geeft de maandelijksche wij-
zigingen in de indexcijfers in iedere groep en sub-
groep te zien; het cijfer 100 stelt telkens het gemid-
delde niveau gedurende de periode 1898-1913 voor:

	Index- cijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht...	104,6	- 1,8
" " " thuisvracht	125,8	..
Middell. Zee; uitgaande vracht	95,3	- 0,4
" " " thuisvracht	97,0	- 3,3
Noord-Amerika	83,0	- 4,6
Zuid-Amerika; uitgaande vracht	117,6	- 2,8
" " " thuisvracht	66,3	- 4,2
Indië; uitgaande vracht	109,5	- 2,1
" " " thuisvracht	78,9	+ 3,7
Het verre Oosten, enz.	77,8	- 1,1
Australië	79,2	+ 3,5

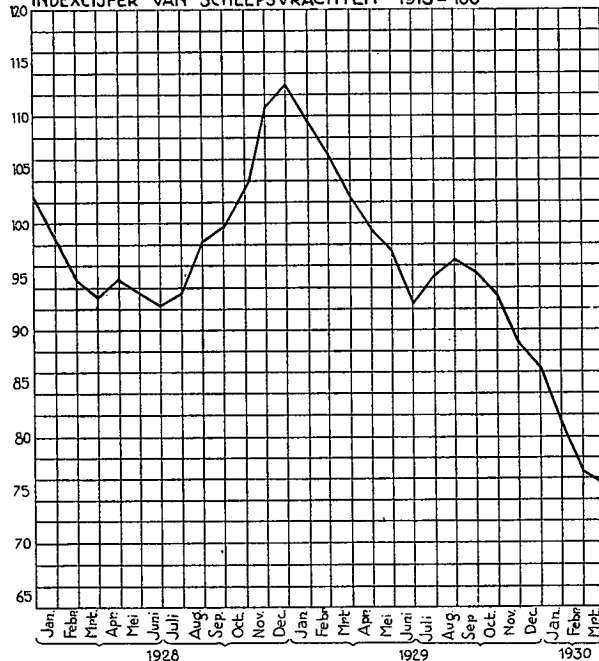
De laatste tabel toont de verhouding van het in-
dexcijfer tot het gemiddelde van 1913:

(1913 = 100)

Maand	1927	1928	1929	1930
Januari	118,59	98,47	109,6	81,2
Februari	120,54	94,33	106,7	76,5
Maart	118,58	93,17	102,6	75,5
April	111,06	94,59	99,1	
Mei	111,41	93,79	97,3	
Juni	106,54	91,29	92,1	
Juli	101,61	93,73	94,8	
Augustus	105,51	98,17	96,1	
September	107,51	99,54	95,3	
October	105,78	103,93	93,3	
November	106,27	110,94	88,3	
December	102,31	113,17	86,2	
Jaarl. gemiddeld.	109,64	98,8	96,8	

De vooruitzichten zijn zeer onzeker, daar deze vooral
afhankelijk van het verloop der graanprijzen zijn. De
Argentijnsche maïsoogst zal spoedig tonnage noodig
hebben, maar er zal heel wat meer graan gekocht
moeten worden, voor de geheele opgelegde tonnage
van de wereldvloot weer in gebruik is genomen.

INDEXCIJFER VAN SCHEEPSVRACHTEN 1913 = 100

INGEZONDEN STUKKEN.

INTERNATIONALE LOONSVERGELIJKING.

De heer J. W. Nixon van het Internationaal Arbeidsbureau te Genève schrijft ons:

Men heeft mijn aandacht gevestigd op een artikel van den heer Loosjes in het nummer van 5 Maart, waarin de schrijver bezwaren ontwikkelt tegen de door het Internationaal Bureau van den Arbeid gepubliceerde indexcijfers der werkelijke loonen in Nederland en uiteenzet, dat de werkelijke loonen in den Haag 20 tot 30 percent hooger zijn dan in Groot-Brittannië, terwijl het Internationaal Bureau van den Arbeid ze ongeveer 15 percent lager schat. Bij een dergelijk verschil van uitkomst is een wederwoord dezerzijds zeer wenschelijk.

In de eerste plaats zegt de heer Loosjes, dat bij zijn berekeningen de door het Internationaal Arbeidsbureau gevolgde methode van vergelijking is behouden, maar dat het Haagsche budget is gebruikt in plaats van het internationale. De heer Loosjes heeft echter niet de methode van het Internationaal Arbeidsbureau gevolgd. De laatste bestaat eenvoudig in het vergelijken van het relatieve niveau der loonen met het relatieve niveau der prijzen in twee landen.

Onze formule is de volgende: $\frac{W_1}{W_0} + \frac{P_1}{P_0}$ waarin

W_1 en P_1 het niveau der loonen en prijzen in het eene land te kennen geven en W_0 en P_0 het niveau der loonen en prijzen in het land, dat als basis der berekeningen is gekozen (d. w. z. Groot-Brittannië). Het door het Internationaal Arbeidsbureau gebruikte budget dient alleen om de prijzen der verschillende artikelen te wegen, ten einde een gemiddeld prijsniveau te verkrijgen, m.a.w. het Internationaal Bureau

van den Arbeid berekent de verhouding $\frac{\sum Q P_1}{\sum Q P_0}$.

Nu kunnen de hoeveelheden (de Q's) of die van het Engelsche, of die van het Nederlandsche, of die van een samengesteld budget zijn. Het Bureau heeft bevonden, dat de uitkomsten heel weinig verschillen, welk budget men ook kiest.

Het prijsniveau in Nederland blijkt te liggen tusschen 95 en 105 vergeleken met Groot-Brittannië = 100, m.a.w. het prijsniveau in Nederland is nagenoeg hetzelfde als dat in Groot-Brittannië. Hieruit volgt, dat wanneer de geldloonen in Nederland ongeveer 86 percent van de Britsche bedragen, terwijl het prijsniveau in beide landen nagenoeg hetzelfde is, de werkelijke loonen ook ongeveer 86 percent van de Britsche bedragen. De formule door het Internationaal Bureau van den Arbeid gebruikt ter vergelijking van de werkelijke loonen in twee landen op hetzelfde tijdstip, is dus volkomen gelijk aan die, welke verschillende statistische Bureaux gebruiken om de werkelijke loonen in hetzelfde land op verschillende

tijdstippen te vergelijken, n.l. $\frac{W_1}{W_0} \times \frac{\sum Q P_0}{\sum Q P_1}$, d.w.z.

de index der geldloonen gedeeld door den index van de kosten van het levensonderhoud. De heer Loosjes heeft de kosten volgens het Haagsche budget met die volgens het samengestelde budget van Groot-Brittannië vergeleken, d.w.z. hij heeft de volgende formule gebruikt:

$\frac{\sum Q_1 P_1}{\sum Q_0 P_0}$. Aangezien men voor de

samenstelling van die budgetten een aantal artikelen heeft uitgekozen, die niet hetzelfde gedeelte van de totale uitgaven van een gezin uitmaken, kan men deze formule niet als maatstaf van de relatieve prijsniveau's gebruiken. Dat zou leiden tot geheel foutieve uitkomsten. Het werkelijke loon van een goed betaald arbeider, die een ruim budget verbruikt, zou hetzelfde bedragen als dat — van een slecht betaald arbeider, die een kleiner budget verbruikt, indien beiden hun budget hetzelfde aantal keeren verbruikten. Een Amerikaansch arbeider, die met zijn loon het Amerikaansche budget tweemaal kon koopen, zou dan hetzelfde

werkelijke loon hebben als een Indische koelie; die het budget van een Indischen koelie twee keer met zijn loon kon koopen!

(2) Dit wat betreft de methode van berekening der werkelijke loonen. Wat aangaat de berekening van geldloonen kan ik den heer Loosjes niet volgen, waar hij opmerkt, dat in plaats van eerst een gemiddeld loon voor elke afzonderlijk te berekenen en uit de gemiddelden voor de steden één gemiddelde voor elk land, het juist zou zijn een gemiddeld loon per land te berekenen zonder eerst gemiddelden per stad vast te stellen. Is het zijn bedoeling dat voor elk beroep een gemiddeld loon berekend moet worden en daaruit een gemiddeld loon per land? Wanneer het aantal beroepen in alle vier steden hetzelfde is (en dit is nagenoeg het geval), leiden beide methoden tot dezelfde uitkomsten.

(3) Verder geeft de heer Loosjes ons getallen, die gebaseerd zijn op het gewogen gemiddelde Haagsche loon (punt 2 van zijn tabel) en verhoogt het Haagsche indexcijfer nog verder, maar vergelijkt dit met het *ongewogen* gemiddeld loon in Groot-Brittannië. Indien hij het Britsche loon eveneens gewogen had, zou hij waarschijnlijk bevonden hebben, dat het cijfer zoo goed als niet veranderde. In 1926 poogde het Internationaal Bureau van den Arbeid gewogen gemiddelde loonen in plaats van ongewogen gemiddelde loonen te gebruiken (zie „International Labour Review”, Januari 1926, p. 112), maar daar het ten aanzien van verschillende steden onmogelijk bleek om nauwkeurige gegevens te bekomen, en in ieder geval het gebruik van gewogen cijfers maar weinig verschil maakte, werd deze poging opgegeven.

(4) Ten slotte zou de invoering van groepen van budgets door den heer Bölger in zijn naschrift bij het artikel van den heer Loosjes aanbevolen, niet leiden tot een hooger niveau van de Nederlandsche loonen. Gebruikmaking van het Nederlandsche budget zou de werkelijke loonen in Nederland verschillende punten doen stijgen, maar toch zouden de cijfers 127 en 123, door den heer Loosjes volgens eene foutieve methode berekend, bij lange na niet bereikt worden. Uit de laatste becijferingen door het Internationaal Bureau van den Arbeid, opgemaakt volgens zes verschillende budgets, blijkt dat het niveau van loonen in Nederland (alleen Amsterdam) tusschen 83 en 90 percent der loonen in Groot-Brittannië (London) lag. (International Labour Review, April 1929, p. 571).

(5) Het is niet mijn bedoeling geweest, hier het relatieve niveau der geldloonen te bespreken, maar alleen hoe, indien de geldloonen in Nederland slechts 86 percent der loonen in Groot-Brittannië bedragen, het niveau der werkelijke loonen kan worden berekend. In zijn „Review” wijst het Internationaal Arbeidsbureau er op, dat het niveau der geldloonen in Nederland iets hooger zou kunnen blijken, indien vergelijkbare cijfers beschikbaar waren.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN MAART 1930.

Staatsleeningen..... f 43.174.237,50 zijnde:

Nederlandsch-Indië

Nederl.-Indische leening

1923 E f 16.130.000 $4\frac{1}{2}\%$

obl. a $9\frac{1}{2}\%$ f 15.484.800

f 21.750.000 $4\frac{3}{8}\%$ obl.

a $9\frac{5}{8}\%$ f 20.798.437,50

Chili

Rep. Chili Zw. Frs. 8.000.000

6 $\%$ obl. a $88\frac{1}{8}\%$ f 3.525.000

Luxemburg

Groothertogdom Luxemburg

f 3.600.000 5 $\%$

obl. a $93\frac{1}{2}\%$ f 3.366.000

Bank- en Credietinstellingen f	1.980.000,—	
zijnde:		
<i>Nederland</i>		
<i>Obligatiën</i>		
N.V. Mij. voor Gemeente- Crediet f 2.000.000 4½ % obl. à 99 % f	1.980.000	
Hypotheekbanken „	1.693.000,—	
zijnde:		
<i>Nederland</i>		
<i>Aandeelen</i>		
Bataafsche Hypotheekb. f 150.000 aand. à 200 % ¹⁾ , waarop gestort 10 % of f	30.000	
Intercomm. Hypotheekb. f 200.000 aand. à 125 % ²⁾ , waarop gestort 10 % of f	25.000	
<i>Duitschland</i>		
<i>Obligatiën</i>		
Preussische Pfandbr.-Bnk Mk. 3.000.000 7 % bel- vrije goudpandbrieven à 91 % f	1.638.000	
Electr.-, Gas-, Tel.-, Telegr.- en Wa- terl. Maatschappijen „	5.090.625,—	
zijnde:		
<i>Amerika</i>		
<i>Obligatiën</i>		
American & Foreign Power Comp. Inc. \$ 2.250.000 5 % goud-obl. à 90½ % f	5.090.625	
Petroleum-Ondernemingen „	14.850.000,—	
zijnde:		
<i>Nederland</i>		
<i>Obligatiën</i>		
N.V. Kon. Ned. Mij. tot expl. v. petroleumbronnen in Ned.-Indië \$ 6.800.000 4 % obl. à 90 % f	14.850.000	
Rubber-Maatschappijen „	3.191.000,—	
zijnde:		
<i>Nederland</i>		
<i>Aandeelen</i>		
Bandar Rubber Maatsch. f 425.000 aand. à 100 % f	425.000	
Rubber Cultuur Mij. Am- sterdam f 2.305.000 aand. à 120 % f	2.766.000	
Diversen „	1.190.000,—	
zijnde:		
<i>Nederland</i>		
<i>Aandeelen</i>		
Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen f 75.000 aand. à 200 % ³⁾ f	150.000	
Techn. Bureau Marijnen f 400.000 aand. à 135 % f	540.000	
<i>Obligatiën</i>		
Haagsche Handelsmij. tot expl. van onr. goederen f 500.000 obl. à 100 % f	500.000	
Tramweg-Maatschappijen „	1.246.875,—	
zijnde:		
<i>Duitschland</i>		
<i>Obligatiën</i>		
Hagener Strassenbahn A.G. Hagen f 1.250.000 8 % 10-jar. obl. à 99¼ % f	1.246.875	
Totaal f	72.415.737,50	

1) Koers voor aandeel; voor vrije inschrijvers 250 %.

2) Koers voor aandeel; voor vrije inschrijvers 140 %.

3) Koers voor aandeel; voor vrije inschrijvers 230 %.

Totaal der emissies in Januari f	41.591.037,50
Februari „	54.087.375,—
Maart „	72.415.737,50
Algemeen Totaal f	168.094.150,—

Bovendien:

f 13.000.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f	993,90
„ 1.070.000,— 6/m. „ „	968,85
„ 10.930.000,— 4 % Schatkistbiljetten „ „	1.003,75

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:
8 % obl. Berlijn à 95¼ % (introductie);
en op de volgende obligatieleeningen:

	Guldens	Rente-voet	Emissie-koers
St. Augustinus-Stichting, Ubbergen	100.000	5 %	100 %
Congr. der E.E. Zusters v. O. L. V., Breslau	625.000	8 %	100 %
R.K. Paroch. Armbestuur v. d. H. Willibrordus, Wassenaar	200.000	5 %	99¾ %
Mariën-Hospital, Dusseldorf	1.200.000	7 %	96¼ %
E.E. Zusters Urselinen, Londer- zeel bij Mechelen	50.000	7 %	99 %

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	Februari 1930	Februari 1929
Posterijen f	3.501.803,—	f 3.260.456,—
Telegrafie „	504.277,—	„ 568.523,—
Telefonie „	1.772.846,—	„ 1.834.766,—

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM

	Maart 1930		Maart 1929	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
Giro's (eenzijdige ver- melding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 13.2	28.289	f 11.8	27.421
Girobetalingen aan particulieren	„ 20.8	116.604	„ 16.9	91.251
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 5.3	7.625	„ 4.8	6.699
Betalingen	„ 7.1	30.363	„ 6.8	31.980
Part. rekeninghouders Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeerd	„ 22.4 ¹⁾	39.256 ²⁾	„ 21.5 ¹⁾	35.047 ²⁾
Giro-depos. kas Gerzon	„ 9.8	4.070 ²⁾	„ 9.8	3.795 ²⁾
Giro-depos. kas Gerzon	„ 0.14	457	„ 0.13	418

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUIN-
KOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Februari 1930	Jan./Feb. 1930	Jan./Feb. 1929
Prod. Steenkolen in tonnen .	984.529	2.044.252	1.821.781
Aantal normale werkdagen .	24	50	50 ¹⁾

II. Bruinkolenmijn „Carisborg“.

	Februari 1930	Jan./Feb. 1930	Jan./Feb. 1929
Netto-productie in tonnen .	18.340 ²⁾	40.865	—
Aantal normale werkdagen	20	45	—

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Februari 1930	Jan./Feb. 1930	Jan./Feb. 1929
<i>Afgeleverd:</i>			
Geraff. zout (ton)	2.933	6.558	6.222
Industriezout („)	53	135	93
Afvalzout („)	213	435	723
Aantal normale werkdagen	24	50	50

Arbeiders.

Aantal.	Gezamen- lijke Steenkolen- mijnen	Bruin- kolenmijn „Carisborg“	Zoutmijnen
1 Maart 1930	{ 11.105 ³⁾ 26.940 ⁴⁾	158	146
1 Maart 1929	{ 10.335 ³⁾ 24.878 ⁴⁾	127 ⁵⁾	153

1) Febr. 1929 24 dagen; Staatsm. Wilhelmina en Maurits en Domaniale Mijn 23 dagen.

2) 13.613 ton ruwe bruinkool en 4.727 ton bruinkoolbrik.

3) bovengronds. 4) ondergronds.

5) Waarvan 52 verladings in lossen dienst.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Table of bank discount rates for various countries including Ned., Javascbe Bank, Bank van Engeland, etc.

OPEN MARKT.

Table of open market exchange rates for Amsterdam, Londen, Berlijn, etc., from 1930 to 1914.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various cities like Londen, Berlijn, Parijs, etc.

Table of exchange rates for various cities including Zwitserland, Weenen, Praag, etc.

Table of exchange rates for Stockholm, Copenhagen, Oslo, Buenos Aires, etc.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/4 en 7.21 1/2.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates in New York for London, Paris, Berlin, Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various cities like Alexandrië, Athene, Bangkok, etc.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS

Table of silver and gold prices for London and New York.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Table showing the financial status of the Dutch Treasury, including assets and liabilities.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of Dutch-Indonesian floating debt, showing assets and liabilities.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 14 April 1930.

Table with columns for Activa and Passiva. Activa includes items like Binnenl. Wis- (Hfdbk.), sels, Prom., enz. in disc., Papier o. h. Buitenl. in disconto, Beleeningen, Op Effecten, Op Goederen en Spec., Voorschotten a. h. Rijk, Munt en Muntmateriaal, Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfonds, Gebouwen en Meub. der Bank, Diverse rekeningen. Passiva includes Kapitaal, Reservefonds, Bijzondere reserve, Pensioenfonds, Bankbiljetten in omloop, Bankassignatiën in omloop, Rek.-Cour., Diverse rekeningen, Beschikbaar metaalsaldo, Miuder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.

Table with columns for Data, Goud (Munt, Muntmat.), Circulatie, Andere openesch. schulden, Beschikk. Metaal-saldo, Dekkings-perc. It shows monthly and quarterly data for gold, circulation, and reserves from April 1930 to July 1914.

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluippost activa.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Table with columns for Data, Metaal, Circulatie, Disconto's, Voorschotten aan de kolonie, Diverse rekeningen, Diverse rekeningen. It shows monthly data from January 1930 to February 1929.

1) Sluip. der activa. 2) Sluip. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Table with columns for Data, Goud, Zilver, Circulatie, Andere openesch. schulden, Beschikk. metaal-saldo. It shows monthly data from April 1930 to July 1914.

Table with columns for Data, Disconto's, Wissels, buiten N.-Ind. betaalb., Beleeningen, Diverse rekeningen, Dekkings-percentage. It shows monthly data from April 1930 to July 1914.

1) Sluippost activa. 2) Basis 1/3 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Table with columns for Data, Metaal, Bankbilj. in Banking circulatie, Bankbilj. in Departm., Other Securities (Disc. and Advances, Securities). It shows monthly data from April 1930 to July 1914.

Table with columns for Data, Gov. Sec., Public Depos., Other Deposits (Bankers, Other Accounts), Reserve, Dekkings-perc. It shows monthly data from April 1930 to July 1914.

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Table with columns for Data, Goud, Zilver, Te goed in het buitenl., Wissels, Waarv. op het buitenl., Beleeningen, Renteloos voorschot a.d. Staat. It shows monthly data from April 1930 to July 1914.

Table with columns for Data, Bons v. d. zelfst. amort. k., Diver-sen, Circulatie, Rekg. Courant (Staat, Zelfst. amort.k., Particulieren). It shows monthly data from April 1930 to July 1914.

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluippost activa.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	6/12 April 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeensk. tijdvak 1929	6/12 April 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeensk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	27.258	405.702	449.327	—	10.630	46.196	416.332	495.523
Rogge	28.971	125.329	42.965	440	17.807	—	143.136	42.965
Boekweit	290	4.115	7.779	—	889	—	5.004	7.779
Mais	15.491	301.794	221.866	200	56.773	62.826	358.567	284.692
Gerst	8.392	160.876	125.225	350	14.460	598	175.336	125.823
Haver	5.145	64.700	61.205	200	1.798	1.929	66.498	63.134
Lijnzaad	1.683	22.794	50.756	4.230	92.511	115.358	115.305	166.114
Lijnkoek	919	50.531	61.956	—	—	100	50.531	62.056
Tarwemeel	1.627	25.584	26.740	643	9.135	9.561	34.719	36.301
Andere meelsoorten	48	5.501	2.839	—	—	—	5.501	2.839

weken tot stand gekomen herstel weder verloren is gegaan.

Een zeer sterke prijsdaling heeft in deze week ook weder plaats gevonden voor rogge, waarvan de prijs eerst sterk was opgedreven door de bekende Duitse maatregelen tot steun van den roggeprijs. In enkele dagen beliep de prijsstijging in Duitsland niet minder dan 30 % en op dat hooge niveau zijn ook wel exportzaken in rogge gedaan. Even snel is echter de prijs weer ingezakt, toen in Duitsland wegens den sterk gestegen prijs het aanbod weder toenam. In Noord-Amerika is eveneens een belangrijke verlaging ingetreden, welke te Chicago in vergelijking met 7 April ruim 6 dollarcent per 56 lbs. heeft bedragen. Rogge staat daar nu nog 4 cent hooger dan half Maart.

Mais was eerst nog zeer vast wegens den geringen omvang der naar Europa onderweg zijnde hoeveelheden. Speciaal op 7 April werden naar verschillende West-Europeesche landen zaken in Argentijnsche en Donau-mais in stoomende booten gedaan tot prijzen, die aanzienlijk hooger waren dan in de vorige week. Ook op den volgende dag handhaafden die prijzen zich nog en vooral voor aangekomen Plata-mais werden in Nederland en België uitermate hooge prijzen besteed. Daarna is echter de vraag sterk verminderd. Het aanbod uit Roemenië werd veel sterker en dringender, hetgeen met een snelle verlaging der prijzen is gepaard gegaan. De verschepingen bleven echter uit Argentinië, zoowel als uit Roemenië, klein en de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheid is deze week nog iets verminderd. Dit heeft echter de prijsdaling niet kunnen tegenhouden en ook van de zeer groote premie, welke voor spoedige mais in het begin der week nog boven latere posities betaald werd, is een aanmerkelijk gedeelte verloren gegaan. Slechts aangekomen Plata-mais werd in kleine hoeveelheden op 14 April nog zeer hoog betaald. Gedaald in prijs is vooral Donau-mais en tenslotte is aan de maismarkt een zeer sterke ommekeer tot stand gekomen. Zij bevindt zich nu weder in flauwe houding met overwegend aanbod en geringe vraag. In Argentinië heeft het ook in de afgelopen week nu en dan weder geregend, doch terwijl in de voorafgaande week de belemmering in de verschepingen van nieuwe Plata-mais, welke daarvan het gevolg zou kunnen zijn, tot de vaste stemming bijdroeg, is daarvan nu niets meer te bespeuren. De tweede hand is weder sterk met Plata-mais op aflading in de zomermaanden aan de markt, doch nadat in de eerste dagen der week de zaken daarin, speciaal in Engeland, nog zeer omvangrijk waren, zijn deze op het verlaagde prijspeil aanmerkelijk afgenomen. Uit Roemenië wordt toename van de aanvoeren van mais zoowel als van gerst gemeld en voor de naaste toekomst worden grootere verschepingen voorspeld. Bij dit alles zijn ook de maisprijzen aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario sterk gedaald. De termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario sloten op 14 April 40 à 55 centavos per 100 KG. lager dan op den 7den. Toen die verlaging was tot stand gekomen bevonden de prijzen zich nog 20 à 25 centavos boven die der flauwe dagen van half Maart.

Voor gerst heeft de markt zich op dezelfde wijze bewogen als voor mais, met dit verschil echter, dat de zaken, welke op het hooge prijspeil van het begin der week tot stand kwamen, niet van grooten omvang zijn geweest. Ook de gerstprijzen zijn in de tweede helft der week weder sterk gedaald onder den druk van groter aanbod uit Roemenië, terwijl in sterke mate de invloed wordt gevoeld van het uitblijven van Duitse vraag, als gevolg der laatste sterke verhooging van het Duitse invoerrecht op gerst. Gedurende de vaste dagen van de voorafgaande en van het begin der nu afgelopen week zijn speciaal naar Antwerpen vrij wat zaken gedaan in Noord-Afrikaansche gerst, doch elders bestond ook toen daarvoor weinig belangstelling. Zaken uit Noord-Amerika zijn na de vorige week zoo goed als niet meer voorgekomen en tenslotte is ook Noord-Amerikaansche gerst goedkoop aan de markt gekomen, terwijl de prijsstijging, welke voor gerst aan de termijnmarkt te Winnipeg sedert het begin der maand tot stand gekomen

was, doch welke niet van grooten omvang is geweest, weder geheel verloren is gegaan. Nu en dan is er deze week sprake van geweest, dat Duitsland ondanks het verhoogde invoerrecht toch gerst bleef kopen, doch de graanmarkt in Duitsland bevindt zich tegenwoordig in zulk een toestand van onzekerheid, dat de Duitse berichten weinig betrouwbaar zijn. Deze Duitse vraag naar buitenlandsche gerst is dan ook niet tot ontwikkeling gekomen, hetgeen sterk bijgedragen heeft tot de prijsdaling voor Donau-gerst, welke in de tweede helft der week 10 à 12 % heeft bedragen. Zelfs werd op 14 April naar Rotterdam stoomende Donau-gerst ongeveer 15 % lager verhandeld dan op den 7den.

Ook voor haver is de belangstelling zeer sterk verflauwd en van de groote prijsstijging, welke speciaal voor Duitse haver had plaats gevonden, is een niet onaanzienlijk gedeelte weder verloren gegaan. De levendige vraag voor haver, welke in de vorige week zoowel in Engeland als in verschillende landen van het vasteland bestond, is sterk ingekrompen. In Engeland waren veel zaken gedaan in Duitse, Chileensche en Plata-haver, doch deze week was dat in zeer verminderde mate het geval. Men krijgt den indruk, dat Duitsland en Polen nog veel haver te exporteerden hebben. Ook de havermarkt in Duitsland echter bevindt zich in een zenuwachtigen toestand, welke verband houdt met de onzekerheid omtrent de waarde der Duitse „Einfuhrscheine”. Poolsche haver is op 14 April naar Nederland verkocht tot ongeveer 12 % lager dan een week te voren.

III SUIKER.

De onzekerheid betreffende het al of niet opheffen der Cubaansche Verkoop Centrale beheerschte de tendens op de verschillende suikermarkten. Heden heeft weder eene stemming plaats, welke over het voortbestaan van den Single Seller zal beslissen.

Inmiddels vonden in Amerika verkoopen plaats van 30.000 tons Cubasuiker April verscheping buiten de Centrale om (doch onder voorwaarde van opheffing van dit lichaam), tot 1⁵/₈ d.c. & fr., waarna houders eene fractie meer vroegen, zonder verder tot zaken te komen.

Op de termijnmarkt te New-York konden de noteeringen, na nog eenige verdere daling in de eerste wekdagen, zich weder ietwat herstellen; de slotnoteeringen luiden: Mei 1.62; Juli 1.67; Sept. 1.73; Dec. 1.82 en Mrt 1.89, terwijl de laatste noteering voor Spot Centr. 3.64 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 65.000 tons, de versmeltingen 67.000 tons tegen 73.000 tons in 1929 en de voorraden 420.000 tons tegen 440.000 tons.

De laatste C u b a statistiek is als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Cubaproductie	3.350.000	4.200.000	3.550.000
Consumptie	21.623	25.903	21.932
Weekontv. afscheephavens ...	179.804	185.431	158.827
Totaal sedert 1/1	1.913.597	2.864.297	2.241.290
Weekexport	31.958	135.720	114.915
Totaal sedert 1/1	519.192	1.610.267	1.014.212
Voorraad afscheephavens; ...	1.545.940	1.347.205	1.244.268
Voorraad binnenland	1.263.245	1.358.803	1.286.778
Aantal werkende fabrieken ...	148	141	111

In Engeland wordt de bekendmaking van het Budget met belangstelling tegemoet gezien.

Op de termijnmarkt in London was een betere ondertoon merkbaar, ofschoon de noteeringen tusschen $\frac{3}{4}$ en $1\frac{1}{2}$ d. terugliepen.

De slotnoteeringen op de Ruwsuikermarkt waren: Mei basis 88° Biet f.o.b. Sh. 6/9³/₄; Aug. basis 88° Biet f.o.b. Sh. 7/1¹/₂; Dec. basis 88° Biet f.o.b. Sh. 7/4¹/₂; Jan. basis 96° Riet c.i.f. Sh. 8/1¹/₂; Maart basis 96° Riet c.i.f. Sh. 8/4¹/₂; Mei basis 96° Riet c.i.f. Sh. 8/6.

Aan de loco-markt bleven de officieele noteringen onveranderd 41 ct. per $\frac{1}{2}$ KG. voor Superior Santos en 35 ct. voor Robusta.

Aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen de noteringen aanvankelijk een fractie op om daarna ongeveer $\frac{3}{4}$ à 1 ct. in te zakken. Dinsdag 15 dezer des voormiddags waren de verschillende noteringen als volgt: April $27\frac{1}{8}$, Mei $26\frac{1}{2}$, September $24\frac{3}{4}$, December $23\frac{7}{8}$, Maart 1931 — $23\frac{1}{2}$ ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 60/- à 62/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 64/- à 66/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 42/3 à 43/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, April-verscheping, $23\frac{1}{2}$ ct.; Palembang Robusta, Mei-verscheping $23\frac{3}{8}$ ct.; Benkoelen Robusta, April-verscheping 24 ct.; Mandheling Robusta, April-verscheping, 26 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, April-verscheping 35 ct. alles per $\frac{1}{2}$ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
14 April	\$ 8,63	\$ 8,13	\$ 7,98	\$ 7,83
7 "	" 8,95	" 8,39	" 8,19	" 8,07
31 Maart	" 8,45	" 7,87	" 7,69	" 7,52
24 "	" 8,60	" 8,02	" 7,82	" —

Rotterdam, 15 April 1930.

THEE.

In de afgelopen week verbeterde de stemming op de thee-markt aanmerkelijk, vermoedelijk onder invloed van persberichten volgens welke de beperking der productie in Britsch-Indië en Ceylon, na de verkering medewerking in Nederlandsch-Indië, inderdaad tot uitvoering zal komen, waardoor naar schatting in totaal 69 miljoen Engelsche ponden minder zullen worden geproduceerd ten opzichte van 1929.

Naar men ons echter van bevoegde zijde mededeelde, heeft de beperking nog niet definitief haar beslag gekregen, aangezien de mate van medewerking der in Nederlandsch-Indië zetelende Maatschappijen nog niet bekend is.

De Java- en Sumatra-soorten, die aan het einde der week te Londen werden geveild, hadden reeds een vaste markt met oplopende prijzen. Gewonere sorteringen waren 1—2 cents hooger.

Britsch-Indische theeën waren aanvankelijk flauw, doch werden later, evenals de Ceylon-theeën goed gevraagd.

De thee-uitvoer van Java bedroeg volgens mededeeling van de Vereeniging voor de Thee-cultuur in Ned.-Indië te Amsterdam, in Maart II. 5.440.000 KG. (v. j. 4.558.000 KG.), waardoor de cijfers over Januari-Maart er als volgt uitzagen: 1930 16.934.000 KG. tegenover 16.248.000 KG. in 1929.

Zoo de thee-restrictie definitief haar beslag krijgt, zal naar alle waarschijnlijkheid de statistische positie een verdere verbetering ondergaan.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. De vraag naar scheepsruimte was de vorige week slechts matig. Van Baltimore werd een gedeeltelijke lading van 25.000 qtrs. voor verscheping naar Antwerpen ad \$ 0,08 geboekt, tegen welk cijfer nog enkele verdere orders naar Antwerpen of Rotterdam genoteerd worden.

Van de St. Laurence is een boot van 30.000 qtrs. naar Avonmouth tegen $1/10\frac{1}{2}$ per qtr. met de optie Liverpool, Birkenhead of Manchester tegen 2/- per tweede helft Mei bevracht, terwijl voor een lading naar Piraeus voor e.o.w. verscheping \$ 0,14 betaald werd. De heropening der scheepvaart is binnen 10 dagen te verwachten. Van de *Gulf* naar Griekenland wordt voor April laden 3/- per qtr. genoteerd, maar reeders vinden dit cijfer niet aantrekkelijk genoeg.

Ook van de *Noord-Pacific* was de vraag naar graantonnage slechts gering. Naar de gebruikelijke U.K./Continent range schijnen bevrachters niets te kunnen doen. De vraag blijft tot Griekenland beperkt en door de schaarschte aan prompte booten werd voor een 6200 tonner van Vancouver met 22 April cancelling $25/6$ betaald. Op deze basis zijn verdere afsluitingen te doen, het is alleen de vraag of booten in de juiste positie te verkrijgen zijn.

La Plata. Na een langere periode van stilte is eindelijk een verbetering ingetreden. Meer dan 20 booten werden in de afgelopen week afgesloten, allen tegen hogere cijfers en terwijl de vraag een week geleden praktisch alleen April-ruimte betrof, toonden bevrachters thans ook belangstelling voor Mei-tonnage. Per April werd van de Bovenrivier naar

U.K./Continent tot $14/-$ betaald, alsmede $11/6$ van Bahia Blanca, terwijl een 5500 tonner per $1/25$ Mei van de Bovenrivier naar U.K./Continent tegen $14/7\frac{1}{2}$ opgenomen werd, welke afsluiting de beste der vorige week is. Van Rosario naar Marseille/Genua werd voor April laden tegen $15/-$ naar één en tegen $16/-$ naar beide havens gesloten.

Suiker van West-Indië. De vraag bleef zeer behoorlijk en betrof in hoofdzaak weder groote booten. Voor vroege termijnen werd tot 9 d. meer betaald dan de voorafgaande week. Van Cuba werden booten van $7/7500$ ton, 5 %, naar U.K./Continent per April/Mei en Mei tegen $13/3$ en voor Juni en Juli tegen $14/-$ bevracht, in enkele gevallen met de optie San Domingo laden tegen 6 d. minder. Handige booten, die, zooals gezegd, nauwelijks gevraagd werden, waren tegelijkertijd zeer schaarsch; het vrachtcijfer voor booten van $3/3500$ ton lading is ongeveer $14/6$ van San Domingo naar U.K./Continent voor April en Mei.

Salpeter van Chili. Waar de naar Rusland verkochte 70.000 ton salpeter nagenoeg bevracht waren, was er heel weinig van Chili te doen. Behalve een betrekkelijk klein kwantum, eveneens voor Rusland bestemd, was er slechts één lading, alsmede een partij van $5/6000$ ton voor Juni verscheping aan de markt. Naar de gewone Continentale havens waren geen orders, terwijl van de aangeboden lijnruimte slechts 500 ton voor prompte belading naar Liverpool tegen $18/-$ en een verdere 500 ton per $1/10$ Mei tegen $16/-$ geboekt werden.

Rijst van Burmah. Deze markt was kalm, maar de vrachten bleven vast. Een 7000 tonner werd per April/Mei naar Holland tegen $17/-$ bevracht, terwijl een boot van 7200 ton maximum per April naar Antwerpen/Hamburg range tegen $17/6$, optie Gdynia tegen $18/6$ opgenomen werd. Buitendien is een $5/5500$ tonner per tweede helft Mei naar Holland tegen $18/-$ afgesloten. Naar Gdynia kan per begin Mei een verdere boot geplaatst worden, terwijl voor Shanghai een April boot tegen $12/6$ à $13/-$ gevraagd wordt.

De *Donau* markt was vrij levendig. Er vonden veel meer afsluitingen plaats en de vrachten liepen op. Naar Antwerpen/Hamburg range werd herhaaldelijk $14/6$ voor April laden en voor een 6500 tonner per einde Mei/begin Juni naar dezelfde range $15/-$ betaald.

De bevrachters van de *Zwarte Zee* stelden eveneens meer belang in scheepsruimte, maar de aangeboden cijfers waren voor de reeders niet aantrekkelijk genoeg. Het best betaalde cijfer is $10/6$ basis Continent met de optie Scandinavië tegen $12/6$ en de optie koeken tegen $1/6$ extra.

Middellandsche Zee. Ofschoon nog geen verbetering is ingetreden, laat deze markt zich iets gunstiger aanzien. Per April is absoluut niets te doen en heel wat tonnage keert in ballast terug. Naar Mei tonnage is daarentegen een vrij behoorlijke vraag, terwijl er tegelijkertijd niet veel ruimte voor deze positie aangeboden wordt. Waar ook de opleving van de Donaumarkt zich zal doen gelden, mag ongetwijfeld verwacht worden, dat de koersen binnenkort oploopen. Ertsladingen werden o.m. als volgt afgesloten: Hornillo Bay/Glasgow $6/4\frac{1}{2}$; Carthagena/Middlesbrough $6/9$; Bizerta/Ymuiden $4/6$; Algiers/Rotterdam of Vlaardingen $4/3$, optie Emden $4/6$; Bona/Boston $8/-$; Huelva/La Pallice $5/7\frac{1}{2}$ en Denemarken (een haven) $8/-$. Voor fosphaat werd betaald: $6/-$ van Sfax naar La Pallice, $5/9$ naar Nantes en $9/3$ naar Limhamn.

Van *Noord-Spanje* is praktisch nog niets te doen.

Kolen van U. K. De positie op de uitgaande markt is allertreurigst. Meer dan vier miljoen ton tonnage werd reeds opgelegd en men zou derhalve verwachten, dat de uitgaande vrachten iets opliepen, maar helaas valt er nog geen verbetering te vermelden, aangezien de aangeboden ruimte nog steeds voldoende is om in de behoefte te voorzien. De vraag is slecht en zoolang deze niet toeneemt, is een oploopen der vrachten nauwelijks denkbaar. Ook de vrachten naar Zuid-Amerika, welke tot nu toe vrij vast bleven, zijn thans aanmerkelijk gedaald. Naar Buenos Aires werd 9 d. minder betaald dan in de voorafgaande week. Van Zuid-Wales werd o.m. afgesloten: Rouaan $3/-$, Gibraltar $5/9$, Genua $6/3$, Alexandrië $7/9$, Port Said $7/6$, Pernambuco en/of Bahia $13/6$, Rio $13/6$, Buenos Aires $15/6$, Bahia Blanca $15/-$, Rosario $17/6$ en St. John, N.B. $8/9$, en van de Oostkust: Sundsvall $5/-$, Malmö $4/9$, Aarhus $5/-$, Hamburg $3/7\frac{1}{2}$, Antwerpen $2/7\frac{1}{2}$, Bordeaux $4/3$, Marseille $8/3$, Genua $6/9$, Piraeus $8/-$, Port Said $7/6$, Las Palmas $7/4\frac{1}{2}$, St. Vincent, C. V. $7/3$, Buenos Aires $16/-$.

M. E. VREEDE — ROTTERDAM

ACCOUNTANT — LID V. N. A.
S-GRAVENDIJKWAL 165. TELEF. 30840

Accountancy, Boekhouding, Belastingzaken